No. 96

LEEUWARDER COURANT.

VRYDAG den 11 AUGUSTUS.

(*NB. Bij deze COURANT, wordt een Byvoegsel gratis uitgegeven.*)

De gouverneur van de Provincie Vriesland, maakt bij deze, aan de daar bij belanghebbenden bekend, dat de Jagt op de Watersnippen, Eenden en andere Watergevogelte, voor dezen jare, zal geopend worden op den 15den augustus aanstaande, en dat de overige bepalingen, omtrent het stuk der Jagt, eerstdaags bij eene nötificatie van Heeren Gedeputeerde Staten, zullen worden publiek gemaakt.

Leeuwarden, den 1sten augustus 1815.

De Gouverneur van de Provincie Vriesland,
I. ÆBINGA VAN HUMALDA.

PARYS, *den 1 Augustus.*

De minister van politie heeft aan alle de prefekten, dezen brief gezonden:

MIJNE HEEREN!

„ Uwe betrekkingen met mij omvatten twee groote voorwerpen, de vastestelling der publieke orde en de bevrediging des Koningrijks.

„ De Koning kent de uitgestrektheid van de rampen der Natie; alle zijne pogingen strekken, om die te verzagten; maar wij kunnen van Europa geen gelukkigen toestand verwerven, zoo lang hetzelve niet in het ophouden onzer woelingen, en in de vereeniging van het volk en den troon, een zeker onderpand van onze en deszelfs eigene rust zal zien.

„ Het is de wil des Konings, over de algemeene dwalingen en misstappen een sluijer te werpen. Zijne Majesteit heeft aan het recht de zorg overgelaten, om misdadige aanslagen en verraderijen te straffen, en om aan de verdenking geene verdere uitbreiding te vergunnen, heeft Hoogstdezelve de beschuldigden willen noemen, en derzelver getal bepalen. Er is dus veiligheid voor allen; de kwaadwilligheid heeft geen middel, geen voorwendsel tot ongerustheid of verbittering meer over. Elk dus, wie hij zij, staat onder de waarborg der wet, en het schild van een Monarch, die de vader van alle Franschen wil zijn.

„ Bestendigheid is het eerste voorwerp van 's Konings gedagten, en der maatregelen door hem aan zijne ministers voorgeschreven. Alle terugwerking zoude eene misdaad zijn, om dat zij de bestendigheid zou omkeeren, en, door de vernietiging van alle vertouwen, de rust van den Staat zou storen.

„ Wanneer wij zwichten voor den druk van Europa, zamengezworen tegen eene heerschzugt, wier eerste slagtoffers *wij* waren, laat ons dan ten minsten den troost genieten, dat er geen droppel bloeds, geene traan meer gestort worde, die men aan ons kan verwijten.

„ Het algemeen belang moet boven alle belangen den voorrang genieten. Wie zou dan, te midden onzer publieke onheilen, aan personele wraak kunnen denken? Wie zou van de zegepraal eener partij durven spreken, *wanneer dezelfde rampen of allen treffen, of al'en bedreigen?* Er is geene hoop op redding, er is zelfs geene ware eer meer, buiten onze eendragt. Alle goede burgers hebben slechts één doel, en kunnen er geen ander hebben: om namelijk onze onderlinge hatelijkheden te eindigen. *De nood ontwapent zelfs den edelsten moed.*

„ De wensch der verzoening welt op uit aller harten, want hij is de uitdrukking van alle belangen. Hij zal alle partijen doen zwichten, en over hunne driften zegevieren, om dat alle partijen uit Franschen bestaan.

„ De voordeelen, die Frankrijk mag hopen, hangen alleen van onze hartelijke vereeniging met den Koning af; indien de Natie met haren Monarch niet vereenigd was, zouden wij van de Souvereinen geene waarborg onzer onafhankelijkheid bekomen, om dat wij zelve er geene voor onze rust zouden geven.

„ Hoedanig deszelfs ongelukken ook zijn, kan een groot volk nogthans, door de stem van zijn Koning, op zijne rechten aandringen, en die doen eerbiedigen, om dat het recht buiten bereik der slagen van het noodlot is. Met reden wordt de stem der partijen verworpen: zij zou zich niet eens kunnen doen hooren.

„ Er is dus eene trap in het ongeluk, in het sterkst der crisis van eenen Staat, waar de noodzaakelijkheid voorschrijft stil te staan, om alle driften aan het algemeen welzijn op te offeren, en slechts aan het behoud van allen te denken. De ware pligt, de ware vaderlandsliefde bestaan heden daarin, dat wij ons in eenen kring scharen rondom den Monarch, wiens kunde en hooge deugden sints lang beproefd zijn. Ons Vaderland, zijn rang onder de Staten van Europa hernemende, zal in zijne getrouwheid een duurzamen voorspoed wedervinden."

Parys, den 28sten julij 1815.

De minister secretaris van staat bij het departement van algemeene politie des koningsrijks,
(*geteekend,*) de hertog VAN OTRANTO.

Hetgeen men wel gevreesd had is ook gebeurd, de meeste soldaten, ook vele officieren van de Fransche armée aan de Loire hebben het reeds vroeger, door andere korpsen gegeven voorbeeld gevolgd, en zijn, toen zij eindelijk genoodzaakt werden om hunne oude vaanen en cocardes tegen anderen te verwisselen, met geweer en wapenen gedeserteerd. In Auvergne, waar buiten dat reeds een zeer slechte geest heerschte en het Jacobinismus stout het hoofd opgestoken had, moeten vele duizend van die deserteurs zich onder *Excelmans*, *Flahaut* en *Desnouettes*, vereenigd hebben, en die provincie thans het tooneel van de grootste ongeregeldheden zijn. Ondertusschen heeft *Excelmans* den 27sten julij te Clermont bij eene dag-order aan het korps onder zijne bevelen aangekondigd, „ dat het belang des vaderlands de onderwerping der armée vorderde; dat de Koning die onderwerping met goedheid had aangenomen; dat gevolgelijk alle militairen de autoriteiten des Konings respecteren moesten, en dat allen die de publieke rust storen mogten, naar de gestrengheid der militaire wetten zouden gestraft worden."

Een Oostenrijksch leger-korps is ondertusschen van de kanten van Lyon in Auvergne gevallen om de partijgangers te beoorlogen, welke zich in die provincie geworpen hebben.

Te Baijonne is den 23sten julij de graaf *Damas*, die naar Spanje uitgeweken was, aan het hoofd van 3000 vrijwillige Basques, die hem aan de Spaansche grenzen waren gaan opwachten, in zegepraal door de gewapende burgerij en gezamentlijke ingezetenen binnen gehaald, nadat alle de soldaten van de 3de en 78ste regementen van linie, welke in Baijonne gelegen hadden, onder aanvoering van hunne onder-officieren, tot den laatsten man met geweer en wapenen gedeserteerd waren.

Eergister heeft de Prins van Oranje 80 ridder-kruizen van de orde der getrouwheid onder de officieren van de armée der Vereenigde Nederlanden uitgedeeld; en dezelve vervolgens bij zich ter maaltijd gehad.

Mezières, la Fère en Seissons worden, ofschoon zij de witte vlag opgestoken hebben, nog steeds door de geallieerden geblokkeerd gehouden, die er in willen, terwijl hun de kommandanten de poorten niet openen willen. Het is even zoo ook met vele andere vestingen gelegen.

Den 25sten julij had Pont St. Esprit de witte vlag nog niet willen opsteken.

De commissarissen, door *Rapp* uit Straatsburg gezonden, zijn met bevelen van den minister van oorlog terug gereisd.

Men verneemt dat de Engelsche troepen, uit hoofde het in den omtrek dezer hoofdstad aan fourage begint te ontbreken, morgen naar Neder-Normandijen zullen verlegd worden. In Hoog-Normandijen zijn reeds zoo vele Pruissische troepen, dat in sommige steedjes, meer soldaten dan ingezetenen zijn.

Voorgister moeten te Mans eenige onlusten hebben plaats gehad.

De koningsgezinde armée in de departementen van het Westen recruteert zich met het beste gevolg.

Men spreekt meer dan ooit van een op handen zijnde huwelijk van den hertog van Berrij met de Oostenrijksche aartshertogin *Leopoldina*.

Den 24sten heeft Toulon de witte vlag opgestoken; *Murat* was dien dag nog in die zeehaven.

Lord *Castlereagh* heeft heden eene conferentie van meer dan een uur met den Koning gehad.

Fouché zal zich morgen in den echt verbinden met Mlle. *de Castelane*. De Koning heeft zondag het huwelijks-contract geteekend.

LONDEN, *den 4 Augustus.*

Er is gisteren aan het bureau van buitenlandsche zaken een kabinetsraad gehouden. De zitting heeft van drie tot vijf uren geduurd. Men zegt dat er besloten is, dat de heer *Hamilton*, onder-secretaris van staat bij het departement van buitenlandsche zaken, zich onverwijld naar Parys zoude begeven. Hij zal een boodschapper van staat met zich nemen.

Naauwlijks was de raad geëindigd, toen de heer *Hervey* uit Parys aankwam, zeer belangrijke depêches medebrengende. Men meent, dat dezelve of het nieuwe traktaat van Parys zullen behelzen, of ten minsten de tusschen de Hooge Mogendheden overeengekomen grondslagen.

Sir *Bunburij* is gisteren te Plijmouth aangekomen, werwaarts hij vertrokken was met eene zending, betrekkelijk *Buonaparte*. De schikkingen, betreffende de wijze waarop de voormalige Keizer op St. Helena zal worden bewaakt en behandeld, zijn nog met geene zekerheid bekend. Eenige dagbladen zeggen, dat zijn huis tamelijk talrijk zal zijn, en zal bestaan uit drie aide-de-kamps en twaalf huisbedienden, doch dat zijn eigen geneesheer weigert hem te vergezellen. Andere willen dat de volgende maatregelen reeds bepaald zijn: „ Hij zal een huisbediende en zijn eigen kok hebben; hij zal alle geneesheeren, welke St. Helena zullen aandoen, kunnen consulteren; alle zijne brieven zullen door den gouverneur worden geopend; hij zal niet ontschepen voor dat een geschikt huis voor hem in gereedheid zal zijn; hij zal de vrijheid hebben om zoo veele ligchaamsbewegingen te nemen als de plaatselijke omstandigheden van het eiland veroorlooven, doch hij zal bestendiglijk door een officier en twee ordonnansen moeten vergezeld zijn, welke bevel zullen hebben om hem dood te schieten, in geval hij zoude pogen te ontsnappen; hij zal niet meer geld hebben dan slechts voor zijne kleine dagelijksche uitgaven genoegzaam is; en de onkosten van zijn onderhoud zullen geheel ten laste komen van het Fransche gouvernement."

De admiraal sir *George Cockburn*, heeft laatstleden dingsdag afscheid genomen van de lords van de admiraliteit, om het kommandement van de Northumberland op zich te gaan nemen.

Te Portsmouth heeft de Northumberland een kapitein, twee luitenants en veertig kanonniers van de koninklijke artillerie, aan boord gekregen. Het 53ste regement infanterie, mede naar St. Helena gedestineerd, is op de Bucephalus en de Ceylon ingescheept.

De Northumberland, Bucephalus en Ceylon zijn gisteren van Portsmouth gezeild, ten einde *Buonaparte* aan boord te nemen en denzelven naar St. Helena over te voeren. Wij hebben een brief ontvangen, zegt de Courier, waarin gemeld wordt, dat hij verklaard heeft besloten te hebben van zich niet levend naar dat eiland te laten brengen, als mede dat men hem gezegd zoude hebben, dat zoo hij zijn leven wilde aantasten, men hem zulks met geweld beletten zoude en hem alle beschadigende wapenen afnemen, en dat hij daarop geantwoord zoude hebben, dat hij dan nog vrienden overig had, welke hem in dat geval ten dienste zouden

(*Het vervolg op de kant dezer bladzijde.*)

staan en zijnen wil volbrengen. De gemelde brief is van dezen inhoud: „ Men verwacht elk oogenblik eene verschrikkelijke catastrophe. *Buonaparte* heeft verklaard zich niet levend uit de Plijmouth Sound te zullen laten voeren. Op de verzekering dat men zoude beletten zich zelven te vermoorden, antwoordde hij, dat hem als dan nog vrienden overbleven, welke hem den dood zouden geven." De Courier laat er echter op volgen, dat hij de echtheid van dit berigt niet kan waarborgen, als geheel en al strijdig met het gedrag tot nog toe door hem gehouden en het verlangen, hetwelk hij steeds heeft getoond om zijn leven te behouden.

Een gedeelte van zijn gevolg is reeds van hem verwijderd geworden. *Bertrand*, *Savary* en *Lallemand* zijn van de Bellerophon afgenomen en op het fregat the *Liffey* overgegaan, hetwelk dadelijk met dezelve naar Frankrijk is gezeild.

BRUSSEL, *den 5 Augustus.*

Men verneemt van de grenzen, dat de generaal *Rey*, commandant van Valenciennes, terstond na de terugkomst van den aide-de-camp, dien hij naar Parys gezonden had, de witte vlag uitgestoken heeft. Het is zeker, dat er nog twee partijen in die Stad bestaan tusschen de militairen en burgers, waarvan de laatsten vóór en de anderen tegen den Koning zijn. De fortres heeft zich aan den Koning onderworpen, maar wil hare poorten voor de geallieerden niet openen, en even zoo is het met Condé gelegen. De Pruissen, die Philippeville belegeren, willen van geene andere capitulatie hooren, dan die de vesting in hunne magt stelt. Charlemont wil zich ook niet overgeven.

'S GRAVENHAGE, *den 7 Augustus.*

Zijne Majesteit onze geliefde Koning zaturdag avond op het Huis in het Bosch gearriveerd zijnde, waren ook reeds des morgens, Hare Koninklijke Hoogheden Mevrouwen de Prinsessen Douarieres van Oranje-Nassau en Brunswijk, alhier van het Paviljoen te Haarlem aangekomen.

Heden de verjaardag zijnde van Hare Koninklijke Hoogheid Mevrouwe Moeder des Konings, heeft Hoogstdezelve de gelukwenschingen ontvangen van verschillende authoriteiten en personen van distinctie. De

vlaggen waaijen van alle klokken-torens en publieke gebouwen, mitsgaders van een aantal particuliere huizen.

De zitting der Staten-Generaal, is heden door Zijne Exc. den heere Secretaris van Staat voor de Binnenlandsche Zaken gesloten geworden. Op morgen neemt de vergadering van het dubbeld getal gedeputeerden der Staten-Generaal een aanvang, om over het ontwerp van Grondwet te delibereren.

LEEUWARDEN, *den 8 Augustus.*

Op heden, is op eene publieke teregtzitting van de regtbank ter eerster instantie, residerende alhier, ter requisitie van den fungerenden officier gelezen, het navolgende

B E V E L S C H R I F T.

Wij mr. CORNELIS FELIX VAN MAANEN, eerste-president van het hoog geregtshof der Vereenigde-Nederlanden,

Bevelen uit krachte van de wet, dat de assises in de provincie Vriesland, voor het derde vierendeeljaars van den jare 1815, zullen geopend worden te Leeuwarden, op maandag den acht-en-twintigsten augustus 1800 vijftien, des morgens ten tien uren, op den voet, bepaald bij de artikelen 16, 17 en 18, der publicatie van Zijne Koninklijke Hoogheid den Heere Prinse van Oranje-Nassau, Souverein Vorst der Vereenigde-Nederlanden, in dato 11 december 1813.

Benoemen tot president derzelve assises den heere mr. *Ulrich Herman Sijpkens*, raadsheer in het bovengemeld hoog geregts-hof.

En gelasten, dat deze ter diligentie van den heer procureur-generaal zal worden bekend gemaakt en afgekondigd.

Aldus gedaan in 's Gravenhage, den vierden julij 1800 vijftien.

V A N M A A N E N.

Van wege den heer eersten-president,
De fungerende eerste-griffier van het hoog geregtshof,
J. H. S P E I R M A N.

Voor kopij conform,
D. H. BEUCKER ANDREÆ,
g r i f f i e r.

BURGEMEESTEREN van de **STAD BOLSWARD**, maken by deze bekend: ... **AUGUSTUS 1815**, en eindigen op **VRYDAG** den ... aldaar, zal ingaan op **VRYDAG** den 25sten **AUGUSTUS 1815**, en eindigen op **VRYDAG** den ... daaraanvolgende: Dat de **PAARDENMARKT** zal worden gehouden op **ZATURDAG** den 26sten **AUGUSTUS**, en ... **MAANDAG** den 28sten **AUGUSTUS**, des namiddags ten twee uren aldaar, zal worden **VERHARDDRAAFD**: Eene ... fraaije met **ZILVER** gemonteerde **ZWEEP** tot een Prys, en een paar fraaije **ZILVEREN SPOREN** tot een Premie, ... Paarden van Zesfen klaar, tot genoegen der Keurmeesters en welke te Bolsward geen Zweep hebben gewonnen. ... lende de Monstering der Paarden geschieden voor den Raadhuize, des voormiddags ten elf uren, en terstond daarna ... conditien gelezen en geloot worden, terwyl geen Menschen noch Rytuigen gedurende de Harddravery, op de Baan buiten de Sneekerpoort aldaar zullen worden toegelaten, met uitzondering echter van reizende personen, aan welke, op hun verzoek, de nodige passage zal worden verleend.

BURGEMEESTEREN maken verders bekend: Dat op de bovengenoemde **JAARMARKT**, geene *Spellen om Geld*, geene *Ryfelaars* noch zoortgelyke *Lieden*, zullen worden gepermitteerd.

De President-Burgemeester,
J. HAITSMA.

BOLSWARD, den
7 Augustus 1815.

DE SCHOUTEN van de **GEMEENTENS ANJUM**, **EE**, **HOLWERD**, **METSLAWIER**, **NES** en **TERNAARD**, uit makende de voormalige Districten Oost- en Westdongeradeel, als daartoe door hun Ed. Groot Achtbaarheden, de Heeren Gedeputeerde Staten van de Provincie Vriesland, geautoriseerd zynde, roepen by deze op, de Ingezetenen en Eigenaars van **LANDEN** in de Gemeentens gelegen, om te compareren in de respective Dorpskerken, als die van:

De Gemeente **ANJUM**.	*Anjum*,	tegen **MAANDAG** den 14den dezer,	des voormiddags ten	9 uren.
	Morra,		des namiddags ten	2 uren.
	Lioessens,		des namiddags ten	4 uren.
De Gemeente **EE**.	*Engwierum*,	**DINGSDAG** den 15den dezer,	des voormiddags ten	9 uren.
	Ee,		des middags ten	12 uren.
	Oostrum,		des namiddags ten	2 uren.
	Aalzum,		des namiddags ten	4 uren.
De Gemeente **HOLWERD**.	*Betterwird*,	**DONDERDAG** den 17den dezer,	des voormiddags ten	9 uren.
	Bornwird,		des voormiddags ten	11 uren.
	Raard,		des namiddags ten	1 uren.
	Holwerd,		des namiddags ten	3 uren.
De Gem. **METSLAWIER**.	*Pæsens*,	**DONDERDAG** den 17den dezer,	des voormiddags ten	8 uren.
	Nykerk.		des voormiddags ten	10 uren.
	Niawier,		des middags ten	12 uren.
	Wetzens,		des namiddags ten	2 uren.
	Jouwswier,		des namiddags ten	4 uren.
	Metslawier,		des namiddags ten	5 uren.
De Gemeente **NES**.	*Nes*,	**MAANDAG** den 14den dezer,	des voormiddags ten	9 uren.
	Wierum,		des namiddags ten	2 uren.
De Gemeente **TERNAARD**	*Ternaard*,	**MAANDAG** den 14den dezer,	des voormiddags ten	8 uren.
	Hantum,		des voormiddags ten	11 uren.
	Hantumhuizen,		des namiddags ten	2 uren.
	Hantumer-Uitburen,		des namiddags ten	4 uren.
	Hiaure,		des namiddags ten	6 uren.
	Foudgum,	**DINGSDAG** den 15den dezer,	des voormiddags ten	8 uren.
	Brantgum,		des voormiddags ten	10 uren.
	Waaxens,		des middags ten	12 uren.

Ten einde voor ieder dorp **TWEE GECOMMITTEERDEN** te benoemen, welke op tyd en plaats nader te bepalen zullen moeten compareeren, om in overweging te nemen, eene voordracht, betrekkelyk de verbetering van den Waterstaat van Oostdongeradeel, en het lager gedeelte van Westdongeradeel, en daar omtrent ten overstaan der heeren Schouten, en onder approbatie van het Collegie van Heeren Gedeputeerde Staten, zoodanige middelen van Executie te bepalen en vast te stellen, als zy voor het belang der beide Districten nuttig en noodig zullen oordeelen.

De Schout der Gemeente Ee,
J. VAN ASSEN,
als hiertoe door bovengenoemde heeren Schouten gekwalificeerd.

AALZUM, den
2 Augustus 1815.

DE SCHOUT der **GEMEENTE** van **WIRDUM**, convoceert door deze, de Hervormde Floreenplichtige Ingezetenen van gemelden dorpe, op **WOENSDAG** den 16den **AUGUSTUS** eerstkomende, des namiddags ten twee uren, in de Kerk aldaar, om met elkanderen te raadplegen, betrekkelyk de **AFLOSSING** der **KERKVOOGDYE-SCHULDEN** te Wirdum.

De Schout voornoemd,
A. H. PALSMA.

DE SCHOUT van de **GEMEENTE BLYA**, roept by deze op, de Hervormde Floreenplichtige Ingezetenen van het dorpe Hogebeintum, om te compareren in hunne Dorpskerk, op **ZATURDAG** den 19den dezer, des namiddags ten 2 uren, tot Stemming van een **NIEUWEN KERKVOOGD**, en na zulks de Rekening van de afgaande mede op te nemen, en na welbevinden te sluiten.

BLYA, den
8 Augustus 1815.

De Schout voornoemd,
A. M. WYNIA.

ALZOO de openbare **SCHOOL** te Warns, door het overlyden van den Onderwyzer *A. T. TGENS*, vakant is geworden, worden de sollicitanten naar gedachte School uitgenodigd, om zich, vóór of op den 25sten **AUGUSTUS** aanstaande aan te geven by den President-Burgemeester der Stad Stavoren, en tevens hunne Acten van ten minsten den derden Rang, getuigschriften van goed en onbesproken burgerlyk en zedelyk gedrag en van praktikaal onderwys, in te zenden by den Schoolopziener van het 8ste Schooldistrict, te Ysbrechtum. De School is van den middelsten Rang. Het vast Tractement is *f* 275 - 0 - 0, benevens 15 Stuivers in het ¼ jaar voor ieder Leerling, welke ingevolge het Decreet van Z. K. Hoogheid van den 19den **JUNY 1814**, uit het Plaatselyk Schoolfonds betaald worden, tot dat deswege algemeene schikkingen zyn gemaakt. Het getal der Leerlingen is ongeveer 60. Er is vrye en goede Woning.

De President-Burgemeester van Stavoren,
J. A. LOOTSMA.

DE SCHOUT der **GEMEENTE** van **BUITENPOST**, convoceert de floreenpligtige Ingezetenen van den dorpe Buitenpost, tegen **WOENSDAG** den 30sten **AUGUSTUS 1815**, des namiddags ten twee uren, in de Kerk der hervormden aldaar, tot het opnemen en sluiten dier Kerke Rekening, en het stemmen van een nieuwen **KERKVOOGD**.

BUITENPOST, den 11
Augustus 1815.

De Schout voornoemd,
J. M. DE WITH.

NB. BY de op **HEDEN** den zevenden **AUGUSTUS 1815**, door de **COMMISSIE** van **LANDBOUW**, in de Provincie Vriesland, te Leeuwarden, gedaane Keuring der **DEKHENGSTEN** en Veulendragende **MERRIEN**, ter Keuring gepresenteerd zynde; vier Dekhengsten en twintig Veulendragende Merrien, is de Premie van één Honderd Guldens toegekend aan *Aant Ymes Haarsma*, te Rys, als eigenaar van de best gekeurde Dekhengst; voorts de eerste Premie van één Honderd Guldens wegens de bestgekeurde Veulendragende Merrien, aan den eigenaar *P. Fontein*, te ... bierum; de tweede Premie ad vyf-en-zeventig Guldens aan *Jan Jacobs Twynstra*, te Finkum; de derde Premie van ... tig Guldens aan *Sikke Jans de Jong*, te Damwoude; en de vierde Premie ad vyf-en-twintig Guldens aan de ... *Heringa*, te Holwerd.

C. STÖCKER, *Keurmeester*.

DE notaris J. C. KUTSCH, te Leeuwarden, zal, op **ZATURDAG** den 12den **AUGUSTUS 1815**, des namiddags twee uren, ten huize van de kastelein *BUURMA*, te Tietjerk, by den finalen palmslag verkoopen:

I. 9 Pondematen **GREIDLAND**, *DE RIEDSTER VENNE* genaamd; by *Jacob Uilkes* in huringe, voor 62 guldens in het jaar. Waarop over het geheel geboden is *f* 954 - 0 - 0.

II. 7 Pondematen **DITO**, *HET KLEIN VEEN* genaamd; by *Jan Rienks* in huringe, voor 24 guldens in het jaar. Waarop over het geheel geboden is *f* 441 - 0 - 0.

III. 1½ Pondematen **DITO**, *HET TERPKE* genaamd, by dezelve in gebruik. Waarop over het geheel geboden is *f* 157 - 10 - 0.

IV. ½ Pondemate **DITO**, *HET TUINTJE* genaamd, mede by dezelve in gebruik, voor 16 guldens in het jaar, het derde perceel er onder begrepen. Waarop geboden is *f* 70 - 10 - 0

V. 2 Pondematen **MIEDEN**, voorzien van allerbeste **KLYN**, in huringe by *Gerrit Jurjens*, voor de som van 10 ... roli guldens in het jaar. Waarop over het geheel geboden is *f* 178 - 0 - 0.

Alles **PETRI 1816** vry te aanvaarden, en gelegen onder Ryperkerk, en zal verkocht worden op zeer gemakkelyke termynen van betaling.

DE notaris J. C. KUTSCH, te Leeuwarden, zal, op **MAANDAG** den 14den **AUGUSTUS 1815**, des namiddags 3 uren precies, ten huize van den kastelein *WAGENAAR*, in het Wagentje, by de Lange Pyp alhier, by de provisionele palmslag, verkoopen:

Eene groote en fraaije **TUIN**, met **ZOMERHUIS** en **PRIEEL**, hebbende een zeer schoon uitzigt op de Dockumer ... en Landen, letter N, no. 43, op Olde-Galileën, te Leeuwarden, by den finalen palmslag te aanvaarden.

DE notarien E. VAN LOON, te St. Anna-Parochie, en J. C. KUTSCH, te Leeuwarden, zullen, op **ZATURDAG** den 19 **AUGUSTUS 1815**, des namiddags ten 2 uren precies, ten huize van den kastelein *GERBEN ÆDES*, ... de Hoogebuuren, te Hallum, in het openbaar, by den provisionelen palmslag, veilen:

I. Eene **HUIZINGE** en **HORNLEGER**, groot 2 pondematen, no. 25, staande en gelegen te Finkum, door ... *Hendriks* wordende bewoond, voor *f* 80 - 0 - 0 in het jaar, den 12den **MEI 1816** vry te aanvaarden.

II. Eene **HUIZINGE** en **ERVE**, te Hallum, no. 54, in gebruik by *Grevelstok*, voor *f* 54 - 5 - 0 in het jaar, gelyks den 12den **MEI 1816** vry te aanvaarden.

III. Vyf pondematen kostelyk **BOUWLAND**, gelegen op de Noordwestkant van Finkum, door *Jan Tiebes* ge... wordende, voor een huur van *f* 92 - 10 - 0 in het jaar, **PETRI 1819** vry te aanvaarden.

IV. 2½ Pondematen **DITO**, by dezelve in gebruik, gelegen aldaar, doende te huur *f* 56 - 5 - 0, insgelyks **PETRI** 1819 vry te aanvaarden.

NB. OP MAANDAG den 14den **AUGUSTUS 1815**, des namiddags ten twee uren precies, zal men ten huize van *ANDRIES H. OOSTERLING*, kastelein op de Nieuwe-Bildzyl, onder Hallum, aan den minst aannemenden besteeden:

De **ARBEIDSLONEN** van een **WATERLOSSING**, onder de Dyk aldaar; waarvan het **BESTEK** op **ZONDAG** 13den **AUGUSTUS 1815**, ten huize voornoemd ter lezing zal liggen.

DE WEES- en **ARMVOOGDEN** der Stad Dockum, gedenken op den 17den **AUGUSTUS 1815**, des morgens ... uren, op de Weeskamer aldaar, aan de minstaannemende te besteeden:

De leverantie van ongeveer veertig Schuite **BAGGELAAR TURF**.

Wie hier aan gading maakt, kome op tyd en plaatse voornoemd, met hare Monsters, en neme aan op als dan voorgelezene conditien.

NB. DE KERK- en **ARMVOOGDEN** van Vrouwen-Parochie, voornemens zynde een Nieuw Register op te maken van de **GRAVEN**, zoo in de Kerk als op het Kerkhof te Vrouwen-Parochie, verzoeken ieder, welke Graven heeft, zoo in de Kerk als op het Kerkhof voornoemd, hiervan aangave te doen vóór den ... **SEPTEMBER 1815**, by den Schoolmeester *S. van LOON* aldaar, zullende de alsdan niet aangegevene, gerekend worden aan de Kerk vervallen te zyn.

JAN G. DOKTER, *Administrerende Voogd*.

MEN presenteert op gemakkelyke conditien van betaling, uit de Hand te verkoopen: de ZOUTKEET, (DE ZOUTBERG genaamd), voorzien van twee PANNEN en alle de GEREEDSCHAPPEN tot Dryving, staande te Harlingen, alwaar nader informatie by den heer DR. C. ZYLSTRA, te bekomen is.

UIT de Hand te Koop, op voordeelige Conditien: Eene wel ter neringstaande en wel ingerichte **HUIZINGE**, **MOUTERY** en **BIERBROUWERY**, staande en gelegen op de Vleeschmarkt, te Leeuwarden; te bevragen by *P. ZEPER*, aldaar.

D. H. LEON SWAAP,

van Amsterdam, heeft de eer te adverteeren, dat hy een assortement van Oost-Indische **LYWATEN** heeft mede gebragt, bestaande in de volgende Goederen: **GINNEEZEN**, **CASSES**, **SALEM POERES**, **GARRASSEN** en extra fyne Hembde **GINNEEZE**, en verscheidene Britsche Waaren, als: **FLENELLEN**, **DOEKEN** en **OMSLAG-DOEKEN**, **NETELDOEKEN** en fyne beste **FOELARS DOEKEN**, alles tot civiele Pryzen. Is gelogeerd by de weduwe LUTMERS, by de Lange Pyp, te Leeuwarden; de Bovengemelde zal niet langer als acht dagen vertoeven.

EEN getrouwd **PERSOON**, goed kunnende Leezen en Schryven, en tevens voldoende getuigenis kan geven, biedt zich aan, om voor Winkel of Kantoor **BEDIENDE** geplaatst te worden; nader onderrigt aan het Bureau dezer Courant, in de Speelmanstraat te Leeuwarden.

TEN VOORDEELE der **GEKWETSTE DAPPEREN**, is by J. W. BROUWER, te Leeuwarden, gedrukt en voor 10 stuivers te bekomen: ... *Leerredenen*, *door* P. KOUMANS BROUWER, *Predikant* te Joure, uitgesproken by de godsdienstige viering der ... den 18den juny 1815 behaald.

UIT de Hand te Koop: Een **BAKKERS-GEREEDSCHAP**, zoo goed als Nieuw; te bevragen by *SAPE FETKES FABER*, te Makkum.

ER wordt gevraagd een **HOVENIER**, niet al te jong, en ongetrouwd; die zeer goed weet om te gaan met **BROEIBAKKEN** en **TREKKASSEN**, en wel bekend is met de behandeling van alle zoorten van **VRUGT-** en **WILDE BOOMEN**. Zulk een bekwaam Hovenier, van goede Attestatien voorzien, en genegen is te dienen op een Buitenplaats in Vriesland, niet ver van Strobos, en wel in November of February aanstaande, adresseere zich aan het Bureau dezer Courant, in de Speelmanstraat. *Brieven Franko*.

DE ondergeteekende maakt by deze bekend, dat hy is komen te wonen in het Huis, op den hoek van de Oosterstraat, by de Paardenpyp, dat door den Apotheker *T. B. RODENHUIS* bewoond is geweest, en voornemens is die Affaire aldaar te continueeren; zoo verzoeke recommandatie, met belofte van een accurate en civiele bediening.

LEEUWARDEN, den 29 Juny 1815.

P. WYNGAARDEN, *Apotheker*.

HARDDRAVERY.

MET permissie van den heer SCHOUT van de Gemeente Menaldum, gedenkt de kastelein *L. K. HOFSTRA* aldaar, op **ZATURDAG** den 12den **AUGUSTUS 1815**, des namiddags ten twee uren, te laten **VERHARDDRAVEN**, en aan den eigenaar van het hardstdravend Paard te doen vereeren: Eene fraaije met **ZILVER** gemonteerde **ZWEEP**, door Paarden van Zesfen klaar, tot genoegen der Keurmeesters, en die te Menaldum nog elders geen Zweep hebben gewonnen.

MET vereischte permissie, gedenkt de kastelein *GERRIT PYLGERS de VRIES*, te Weidum, op **DINGSDAG** den 15den **AUGUSTUS 1815**, des namiddags ten één uur, te laten **VERHARDDRAVEN**, door driejarige Paarden: Een fraaije met **ZILVER** gemonteerde **ZWEEP**, op conditien, invoegen van oude.

[De notaris ANDREÆ], notaris te Leeuwarden, en G. R. VOORMEULEN, notaris te Rinsumageest, zullen eerstdaags publiek verkoopen:

I. Eene nieuwgebouwde HUIZINGE en SCHUURE met HORNLEGER, onder Lichtaard.

II. Zes pondematen GREIDLAND, ten Oosten en Noorden van het eerste perceel

III. Twee en een-tweede pondematen BOUWLAND, met ERWTEN en BOONEN bezaaid, ten Noorden van het tweede perceel. —— En

IV. Zes pondematen GREIDLAND, ten Noorden van het derde perceel.

Alles by de eigenaars *Tjeerd Tietes Obma* en vrouw *Baukje Sikkes Steenhuis* in gebruik. —— Te aanvaarden de Huizinge en Schuure op den 12den MEI 1816, de Greidlanden op ST. PETRI 1816, en het Bouwland na het rispen der Vruchten in dezen jare 1815.

De notaris ANDREÆ, te Leeuwarden, zal, op VRYDAG den 11den AUGUSTUS 1815, des namiddags ten half drie uren, in de herberg het Nieuw Blaauwhuis, even buiten Leeuwarden, publiek, by den finalen palmslag verkoopen:

I. Een HUIS, no. 34, op Snakkerbuuren, onder Lekkum, by *Berend Eintes* in huring, voor *f* 28 - 0 - 0 in het jaar. Waarop geboden is *f* 230 - 0 - 0.

II Een HUIS, no. 35, SCHUUR, LYTSHUIS, STALLING voor 2 PAARDEN en 16 KOEYEN, aldaar. Waarop geboden is *f* 789 - 0 - 0.

III. Drie pondematen GREIDLAND, achter het tweede perceel, *DE KAMP* genaamd. Waarop per pondemate geboden is *f* 342 - 0 - 0.

IV. Drie pondematen GREIDLAND, achter Snakkerbuuren, aan den Weg. Waarop per pondemate geb. is *f* 527 - 0 - 0

V. Vier pondematen GREIDLAND, onder Lekkum. Waarop per pondemate geboden is *f* 91 - 0 - 0.

Het tweede en volgende perceelen in huuring by *Pieter Hendriks*, voor *f* 350 - 0 - 0 des jaars. —— De Landen op ST. PETRI, en de Huizen op den 12den MEI 1816 vry te aanvaarden; breeder volgens billetten en conditien, te zien by den voornoemden notaris.

Dr. M. VAN DEN ACKER, notaris, zal te Akkrum, op ZATURDAG den 12den AUGUSTUS 1815, by de finale toewyzinge, ten huize van den kastelein *L. de GROOT*, des namiddags ten 3 uren, presenteeren te verkoopen: Eene uitmuntend heerlyk best stuk WEIDLAND, groot vyf pondematen, mede aldaar gelegen in het Klooster; belend ten Oosten en Zuiden *Klaas Hessels*, en ten Westen en Noorden *Douwe Klases*, te aanvaarden, en buiten huur MEI 1816.

HOUT-VERKOOPING.

Dr. M. VAN DEN ACKER, notaris te Joure, zal, op den negentienden AUGUSTUS 1815, des morgens ten elf uren precies, ten huize van W. D. RYPKEMA, kastelein op de Oude-Schouw aldaar, presenteeren by strykgeld te verkoopen, op zes weken Crediet:

Zeven of acht ladings ZWOLS EIKEN HOUT, waar onder extra lange en zwaare Boomen uitmunten, alles fris aangekomen.

De openbare notaris J. D HANEKAMP VAN HARINXMA, te Leeuwarden, zal, op MAANDAG den 14den AUGUSTUS 1815, by de provisioneele, en op MAANDAG den 28sten DITO daaraanvolgende, by den finalen palmslag, telkens des avonds ten 5 uren, ten huize van *GATZE RONDA*, kastelein op het Groot Schavenek, te Leeuwarden, publiek by stryk- en verhooggeld, presenteeren te verkoopen:

Eene HUIZINGE en TUIN cum annexis, staande en gelegen op het Groot Schavenek, te Leeuwarden, zeer geschikt tot eene BROUWERY of LOGEMENT, gequoteerd met letter E, no. 84; door *Gatze Ronda* als huurder bewoond, op den 12den MEI 1816 vry te aanvaarden.

De Conditien zyn by bovengemelde notaris te vernemen.

De notaris P. NOYON, te Sneek, gedenkt, by den finalen palmslag te verkoopen:

De gerechte helft over hoog en laag in zekere uitmuntende ZATHE en LANDEN, met derzelver HUIZINGE, SCHUURE, HIEMINGE, VRUCHTBOOMEN, TUIN, VARKENSHOK, WATERMOOLEN en wat wyders daartoe en aanbehoort, over het geheel groot vyf-en-zestig pondematen; in gebruik by de Mede-eigenaar *Eeltje Sipkes Huisman* cum uxore, en aldus gelegen onder Scharnegoutum, op PETRI en MEI 1816 vry te aanvaarden.

Wie hier aan gadinge maakt, kome, op DINGSDAG den 15den AUGUSTUS 1815, by den finalen palmslag, des namiddags ten twee uren, ten huize van *REMKE REMKES*, kastelein in het Wapen van Sneek, te Sneek, en koope op conditien, welke intusschen zyn te vernemen by genoemden notaris P. NOYON.

De notaris WYMA, te Harlingen, zal aldaar, op WOENSDAG den 16den AUGUSTUS 1815, ten 1 uur des namiddags, in de herberg Roma, publiek veilen:

Extra mooije Rigasche BALKEN, Memelsche, Dantziger en Noordsche BALKEN, DEELEN, JUFFERS, KOLDERS, ELLENS, en hetgeen meer genummerd zal leggen. Zullende ten 3½ uren, in den vroegen morgen van gemelde dag, te Leeuwarden gereed zyn, een Wonnevragt, waar van elk gegadigde als na gewoonte, gebruik kan maken.

Mr. D. FOCKEMA, te Leeuwarden, zal, op VRYDAG den 18den AUGUSTUS 1815, des namiddags ten 3 uren, ten huize van *OEDS DIEMERS* weduwe, aldaar, by den finalen palmslag, in perceelen verkoopen:

Twee-en-twintig pondematen GREIDLAND, gelegen aan den Marssumerdyk, onder Leeuwarden.

Mr. D. FOCKEMA, te Leeuwarden, zal, op MAANDAG den 21sten AUGUSTUS 1815, des avonds ten 6 uren, by *BUIS* in de Koornbeurs, te Leeuwarden, by den provisioneelen palmslag, verkoopen:

I. De HUIZINGE, letter F, no. 16, op de Vleeschmarkt, den 1sten OCTOBER 1815 te aanvaarden.

II. De HUIZINGE, letter I, no. 3, op de Korenmarkt, den 12den MEI 1816 te aanvaarden.

Deze Verkoop geschiedt wegens de aandeelen der minderjarigen, *Reinder*, *Fytje*, *Jan*, *Tryntje*, *Jentje* en *Vrouwkje van der Feen*, ten verzoeke van den voogd *A. Westerkamp*, Koopman, ten overstaan van den toezienden voogd *H. Feenstra*, Mr. Bakker, allen te Leeuwarden.

Mr. C. SCHULTZ, notaris, zal, op den 19den AUGUSTUS 1815, des namiddags ten twee uren, by den finalen palmslag, ten huize van *R. G. POTINGA*, by de Birdaardster-brug, by verhooggeld verkoopen: I. De zoo aangename BUITEN-WONINGE, aan de Trekweg, onder Wanswerd; by den heer *B. F. Swalue* tot zyn dood toe bewoond geweest, gemerkt met no. 28, voorzien van verscheidene Vertrekken, Put en Bak, met de GROOTE HOVINGE en beste BOOMVRUCHTEN daar achter, aanstonds by den finalen palmslag te aanvaarden. Waarop geboden is 2526 - 15 - 0. II. Eene WONINGE daar naast, met no. 29, met Bleekveld voor en achter dezelve; by *Grietje Nannes* tot den 12den MEI 1816 als huurdersche bewoond. III. Eene WONINGE daar naast; by *Tetje Sytzes* als huurdersche tot den 12den MEI 1816 bewoond, met Bleek voor en achter, een Plek Grond en vrye Steeg, hebbende ten Westen *Foppe Joukes Feenstra*. IV. Eene HUIZINGE en BEESTESTALLEN, gemerkt met no. 7, te Birdaard, met eene GROOTE HOVINGE daarby; by *Cornelis Klases van der Wal* voor 40 Gls. jaarlyks, tot den 12den MEI 1816 wordende bewoond, hebbende ten Oosten en Zuiden *Foppe Jans*. Waarop geboden is *f* 950 - 15 - 0.

Mr. L. J. HUBER, notaris te Dronryp, gedenkt op ZATURDAG den 19den AUGUSTUS 1815, des voormiddags ten tien uren, ten huize van de Wed. *Jan Alefs Buntjema*, te Edens, publiek, by gereden gelde te verkoopen:

Eene deftige Inboedel van MEUBELEN en HUISGERADEN, bestaande in Bedden met hun toebehooren, Laadtafels, Klok, Kast, geel Engelsch Porcelein, Koper, Tin, Linnen en Wollen, Winkelwaren, en wat verder ten voorschyn zal worden gebragt.

De openbare notaris N. MEYER, te Bolsward, zal, publiek aan den meestbiedenden, by verhooggelden, presenteren te verkoopen:

31½ Pondematen GREIDLAND, in 4 Stukken, gelegen onder den dorpe Sandvirden, gemeente Heeg; thans by *Gysbert Jelles Bruinsma* als huurder tot aan ST. PETRI 1816 in gebruik, en alsdan vry te aanvaarden.

Wie hier aan gadinge heeft, kome, op DONDERDAG den 24sten AUGUSTUS 1815, by den finalen palmslag, des namiddags ten 2 uren, ten huize van *MURK AUKES AUKEMA*, kastelein in het Blaauwhuis, te Bolsward; en koope op conditien alsdan voor te lezen, welke intusschen te vernemen zyn ten kantore van voornoemden notaris.

De notaris ISAAC TELTING, te Franeker, zal, op DONDERDAGEN den 24sten AUGUSTUS by de beschryving, en den 7den SEPTEMBER 1815, by den palmslag, telkens des namiddags ten 2 uren, in het Heeren Logement te Franeker, verkoopen: Eene ZATHE, groot 40 pondematen alle WEILANDEN, met HUIS en SCHUUR daar op staande, gequoteerd No. 10, onder Lollum gelegen, door *Tæke Andries Renema* en Vrouw, als eigenaars gebruikt, Petri en den 12den mei 1816 vry te aanvaarden, en zulks in vyf perceelen, by billetten breder te specificeeren.

De notaris P. J. MEBIUS, benoemd by vonnis van de Regtbank ter eerster Instantie, resideerende te Leeuwarden, zal, op DINGSDAG den 29sten AUGUSTUS 1815, des namiddags ten één uur, ten huize van *MARTEN RUURDS OOSTERHOF*, kastelein te Dronryp, by den provisioneelen palmslag verkoopen:

Eene kostelyke ZATHE en LANDEN, met HUIZINGE, SCHUURE en HORNLEGER, groot naar naam en faam 83 pondematen, zoo BOUW- als GREIDLAND, de Huizinge gequoteerd met no. 47, staande en gelegen aan den Rydweg onder Dronryp, en zulks in 21 perceelen, by billetten gespecificeerd.

Deze Verkoop geschiedt op verzoek van *Rients*, *Age*, *Jan* en *Nanne Sikkes Beintema*, te Dronryp, benevens *Jantje Sikkes Beintema*, geassisteerd met haren Man *Kornelis Jans Meyer*, te Slappeterp, te zamen voor vyf-zesde; en *Jippe Piebes Meyer*, te Dronryp, als vader en voogd over *Piebe*, *Sikke*, *Grietje* en *Janke*, minderjarige kinderen, by zyn wylen huisvrouw *Tryntje Sikkes Beintema* in echte verwekt, voor de resterende een-zesde, in tegenwoordigheid van den toezienden voogd.

De Koopvoorwaarden zyn gedeponeerd ten kantore van gemelden notaris, te Marssum.

De notaris MEBIUS zal, op DINGSDAG den 29sten AUGUSTUS 1815, des namiddags ten 2 uren, ten huize van *MARTEN RUURDS OOSTERHOF*, kastelein te Dronryp, by den provisioneelen palmslag verkoopen:

Een-en-twintig pondematen uitmuntend GREIDLAND, gelegen onder Dronryp, behoord hebbende tot de by stukken verkochte Zathe en Landen, door *Kornelis Klazes Jepma* gebruikt geweest.

Men presenteert by strykgeld, op Termynen, te verkoopen:

Een aanzienlyke HEEREN-HUIZINGE, STALLINGE, KOETSHUIS, enz., met zyn HOVINGE, TUINEN en CINGELS, met een groote menigte Eiken STAMBOOMEN, daarop staande, waar onder van twaalf tot negentien duim over het Kruis, en plus minus dertig voet Stam onder de Kroon; eene groote BOERE-WONING en SCHUUR; ongeveer vyf-en-vyftig pondematen BOSCH; vyf-en-twintig pondematen allerbeste GREIDE; zes-en-twintig pondematen extra best MIEDLAND, en tachtig pondematen VENLAND, alles staande en gelegen onder den dorpe Oenkerk, het Miedland onder Roodkerk; eene HUIZINGE en TUIN, staande in de Buuren te Oenkerk; alsmede nog eene groote BANK, in de Kerk te Oenkerk, zoo als een en ander door den heer *du Tour* cum uxore, als eigenaar wordende bewoond en gebruikt, het eerste perceel NOVEMBER aanstaande, en de Landeryen na den finalen palmslag te aanvaarden, en de Huizinge in de Buuren op den 12den MEI 1816, het eerste perceel zynde de Heeren-Huizinge, enz., is het Strykgeld bepaald, aan de Hoogste Schryver *HONDERD GULDENS*, en verdere perceelen na rato, afgedeeld in perceelen by de verkoop-billetten breeder omschreven, en nader te bevragen by den Hovenier, op de Plaats zelfs, en by *P. P. VRIESEMA*, old Executeur, wonende te Bergum.

Wie hier aan gadinge heeft, kome, op ZATURDAG den 9den SEPTEMBER 1815, by de eerste zitdag, en den 30sten SEPTEMBER daaraanvolgende, by den finalen palmslag, de eerste zitdag in het Huis der Gemeente, te Oenkerk, en den finalen palmslag in de Nieuwe Herberg aldaar, zynde inmiddels alles UIT DE HAND TE KOOP.

NB. De ARME-VOOGDEN van den dorpe Kollum gedenken, aan den minstaannemenden, te besteeden: Het leveren van Dertig Schuiten beste BAGGELAAR, ten dienste van de Arme-Staat van gemelden dorpe. Wie daar toe genegen is, vervoege zich met hunne Monsters, op den 16den AUGUSTUS 1815, des namiddags ten 2 uren, in het Weeshuis te Kollum, ten einde alsdan finale Besteeding te doen. ZEG HET VOORT.

)o( )o( )o(EEN APOTHEKERS BEDIENDE, goed kunnende Recepteeren, en teffens van goede getuigschriften voorzien zynde, met NOVEMBER eerstkomende een dienst begeerende; vervoege zich in persoon of met vragtvrye brieven aan het Bureau dezer Courant, in de Speelmansstraat.

B O E L G O E D.

HESSLING, Proklamant der Boelgoederen, te Leeuwarden, zal, op MAANDAG den 21sten AUGUSTUS 1815, ten zynen huize verkoopen: MEUBELEN, Linnen, Beddegoed, zeer goede Mans- en Vrouwen Kleeren, Manchester, 2 zeer goede Ledikanten met Behang, — alsmede fraaije zwarte Thee-Serviesen, Glaswerk, Vrouwen Hoedtjes, benevens eenige Engelsche Goederen. Wie hier nog hebben by te voegen, gelieven zulks in tyds te bezorgen.

NB. Bovengemelde GOEDEREN zyn van stonden aan voor een ieder te zien.

KURK. By den ondergeteekende is te bekomen: Lange, Korte en Apothekers KURK, van differente Prys en Qualiteit. J. G. NASSETTE,

Wynhandelaar op den hoek van de Peperstraat, letter D, no. 45, te Leeuwarden.

)o( )o( )o(De ondergeteekende, woond thans by *M. REINHART*, tusschen de Amelands- en Dubbeldepypen, lett. A, no. 78, te Leeuwarden; beveelt zich in iedeis gunst, als *Zaakwaarnemer*, en tot het Schryven van onderhandsche Instrumenten. CORNs. GODSCHALK.

**** GRONINGER MAANDSCHRIFT, *Tot Nut van 't Algemeen*, voor 1815. —— Onder dezen Titel zet het Departement *Groningen* der Maatschappy: *Tot Nut van 't Algemeen*, deszelfs door het Keizerlyk decreet van den 26sten september 1811 afgebroken arbeid sedert het begin dezes jaars weder voort; wordende den 1sten van elke maand een nommer van hetzelve uitgegeven, met het Couvert 2½ vel druks bestaande, voor den zeer goedkopen prys van 3½ stuiver, en by het einde van elken jaargang TITEL en INHOUD *gratis* er by gegeven. Duidelykheid van voordragt en verscheidenheid van stoffe, maken dit Maandschrift nuttig en aangenaam beide. Hetzelve is te *Groningen* by *P. WOUTERS*, en alom by de voornaamste Boekverkoopers te krygen.

**** E. MAASKAMP adverteerd, dat volgens berigten, zie de *Staats-Courant* No. 165 van 14 JULY en No. 164 van 13 JULY Ao. 1815, door hem in Gravure zal worden uitgegeven: Het vermaarde SCHILDERY van den heer *J. ODEVAERE*, Hof-Schilder van Z. M den Koning, zullende de Gravure stiptelyk gemaakt worden naar de originele Teekening van den heer *J. ODEVAERE*, in alles voorstellende het geheele SCHILDERY, door die voor het Hof vervaardigd.

Het Stuk stelt voor: DE KROONPRINS MET ZYNE DAPPERE NEDERLANDSCHE TROEPEN, de vernielende Vyand stuiten en terug slaat, het oogenblik van de Verwonding met de Zakdoek het vloeijend Bloed keerende, enz., zyne zegevierende Troepen door eigen voorbeeld aanmoedigende; in dit belangryk Stuk behelst de gestrenge waarheid, de daadzaak daar de jonge Held met beide Hoogstdeszelfs Aides-de-camp de Schilder by de vervaardiging bezogt, en het gelaat van den Vorst en de byzynde Personen volmaakt getroffen is, van Hoogstdenzelven de naauwkeurigste byzonderheden vernam, het locale van het Slagveld teekende; deze gebeurtenis om na waarheid voor de Nakomelingschap te vereeuwigen, als het grootste Gedenkstuk der Nederlandsche dapperheid en trouw, en der Glorierykste dag.

Het zal door het schoone Graveerstift van *W. van SENUS* in het Koper worden gebragt, hoog 21½ en breed 27½ duim, alleen by inteekening uitgegeven by E. MAASKAMP, en by deszelfs Correspondenten door het geheele Koningryk, welke zoo spoedig mogelyk zal gesloten zyn, en aan de eerste Inteekenaars zullen de eerste Afdrukken worden afgeleverd.

Prys der Inteekening: Ordinaire Druk *f* 9 - 0 - 0. Proefdruk *f* 12 - 0 - 0. En in Kleuren *f* 18 - 0 - 0.

Bovengemelde Stuk wordt mede, om het elk verkrygbaar te maken, in een kleinder Formaat en zelfde Gravure van de helft der groote uitgegeven. Prys: Ordinaire Druk *f* 4 - 10 - 0. Proefdruk *f* 6 - 0 - 0. Kleuren, alsmede de Lysten en Glazen na de helft der groote Pryzen. —— Te Leeuwarden by de heeren *J. W. Brouwer*, *G. M. Cahais*, *Steenbergen van Goor* en mejufvrouw de weduwe *Altena*; Harlingen by *M. van der Plaats*.

Het Rapport, door de Commissie tot herziening der Grondwet van de Vereenigde Nederlanden aan den Koning gedaan, is van dezen inhoud:

AAN DEN KONING.

SIRE!

De Commissie door Uwe Majesteit benoemd tot de herziening van de Grondwet der Vereenigde Nederlanden, en het voorstellen der wijzigingen door de vergrooting van het grondgebied, de oprigting van het Koningrijk der Nederlanden, en de bepalingen der tractaten van Londen en Weenen noodig geworden, heeft zich van dezen taak gekweten, met al den ijver, welken het gewigt der zaak en de begeerte om aan het vertrouwen, door Uwe Majesteit in haar gesteld, te beantwoorden, vorderden.

Uwe Majesteit heeft in het afgeloopen jaar aan de Aanzienlijken, te Amsterdam bijeen gekomen, verklaard dat dezelve de Souvereiniteit aanvaard had, onder de uitdrukkelijke voorwaarde, dat de vrijheid der personen, de zekerheid der eigendommen, alle burgerlijke voorregten, in één woord, die een waarlijk vrij volk kenmerken bij eene doelmatige Grondwet zouden gewaarborgd worden.

Deze woorden dankbaarlijk in aller harten geprent, de zeden en gewoonten des volks, zijn huishoudelijk bestaan, inrigtingen door de eeuwen beproefd, hadden dan ook den grond gelegd eener eerste Grondwet, bij welker zamenstelling zeker mistrouwen voor loutere bespiegelingen geheerscht heeft, door zoo veel staatsregelingen van het oogenblik geregtvaardigd; die Grondwet is niet een vrucht van het vernuft, maar berekend naar de behoeften der natie in het begin der 19de eeuw.

Zij had niet opgebouwd, wat door den tijd geheel vervallen was, zij had enkel vernieuwd het geen met vrucht kon behouden blijven, en in dien geest had zij de Staten der Provincien doen herleven, maar tevens haar bestaan gewijzigd. In hunne betrekking tot de algemeene Landsregering was die bemoeijenis niet altijd boven billijke bedenkingen verheven geweest; die bemoeijenis heeft opgehouden; maar belast met het inwendig bestuur, hebben de provinciale Staten oneindig veel toegebragt tot de welvaart van het land; dat bestuur was hun terug gegeven, gelijk mede aan de steden en het platte land, die vrije regeling hunner inwendige huishouding was verzekerd, welke met het algemeen welzijn bestaanbaar kan gerekend worden.

De wet had voorts den Souvereín bekleed met al het gezag en de magt, welke geschikt is om zijne hooge waardigheid allerwege te doen eerbiedigen. Zij had de wetgevende magt geplaatst in de zamenstemming van den Vorst met de Staten-Generaal, benoemd door de provinciale Staten, welke ieder op hunne beurt gekozen werden door alle ingezetenen die eenig belang in 's lands welvaart hadden.

(Vervolg en slot in het Bijvoegsel.)

Van maandag den 14den tot en met vrijdag den 18den augustus aanstaande, zal, bij het grootboek der nationale schuld, te Amsterdam, worden gevaceerd, tot afgifte der certificaten voor de renten, over het half jaar, verschenen den 30sten junij 1815, verschuldigd op alle de inschrijvingen in het grootboek der nationale werkelijke rentegevende schuld, staande op de letters G. en K.

's Gravenhage, den 3den augustus 1815.

De Secretaris van Staat voor de Financien,
SIX VAN OTERLEEK.

Het KORPS MUZYKANTEN der stedelijke Schutterij van de stad Leeuwarden, met voorkennis en consent van heeren burgemeesteren dezer stad, benevens den heere lt.-kolonel commandant-en-chef der stedelijke Schutterij voornoemd, voornemens zijnde op MORGEN ZATURDAG den 12den AUGUSTUS 1815, des avonds ten half zeven uren, ten huize van *G. van der Wielen*, in de Sacramentstraat, in de groote Zaal, een groot CONSERT te geven, waarin onderscheidene obligate stukken, afgewisseld door veldmuzijk, zullen worden uitgevoerd, en waarvan de opbreng enkel en alleen zal strekken ten behoeve en ter ondersteuning van de gewonden van het Nederlandsche leger, hetwelk zoo roemruchtig voor Koning en Vaderland gestreden en met de legers der hooge Bondgenooten eene volkomene en zegenrijke overwinning behaald heeft, geven van dit hun voornemen, bij deze, kennis, aan allen, welke genegen zullen zijn, dit Consert bijtewonen, en met hen tot bereiking van het in dezen voorgestelde doel, te willen medewerken.

De Entrée is voor een heer één gulden, en voor eene dame twee zestehalven.

Het voornoemde Korps acht het overboodig, hier iets ter aanprijzing bijtevoegen, daar het doel van hun voornemen, hun genoegzaam waarborgt voor de deelneming, welke een ieder daaraan wel zal willen nemen, terwijl hetzelve van haren kant, alles zal aanwenden, om dit Consert den meesten luister bijtezetten.

'S GRAVENHAGE, den 31sten Julij 1815, verloste zeer voorspoedig van eene welgeschapene dochter, CORNELIA CATHARINA ANNA VAN SON, geliefde huisvrouw van

A. MEINSMA, Jz.

van
LEEUWARDEN, H. D. ...
den 5 Augustus 1815.

** Heden avond ten 7 uren, wierd ... een welgeschapen zoon verlost, WILHELMINA GEERTRUIDA VISSER, tedergeliefde echtgenoote van
HARLINGEN, DIRK DE CLERCQ.
den 6 Augustus 1815.

** Heden zijn ondertrouwd,
'S GRAVENHAGE, H. F. STRAATMAN,
den 28 Julij en K. KOOPMANS,
1815. *van Leeuwarden.*

** Ondertrouwd,
J. C. HANEKAMP VAN HARINXMA,
Apotheker te Leeuwarden.
En A. C. VAN RUTH.
LEEUWARDEN, den 8 Augustus 1815.

** Op den 6den augustus 1815, zijn ondertrouwd
EVERT AREND EVERTS, *van Workum,*
En ANTJE JANS OSINGA, *van Menaldum.*

** Heden trof mij de gevoeligste slag mijnes levens, doordien mijnen waardigen man, JAN VAN DER WERFF, koopman in fruit en visch, mij door den dood op het onverwagtste wierd ontrukt, na eene korte ziekte van zes dagen, in den ouderdom van ruim 47 jaren, na dat ik in eene genoegelijke echtverbindtenis van ruim vier jaren, met hem heb geleefd. Hoe zwaar dit verlies ook voor mij en vier kinderen (waarvan drie uit een vroeger huwelijk zijn) valle, wensch ik in den wil van God die altijd wijs en goed is, te berusten; verzoeke van rouwbeklagbrieven verschoond te zijn, mij verzeekerd houdende van de deelneming aller die den overledene gekend hebben.

LEEUWARDEN, den SAAKJE LAMMERTS,
3 Augustus 1815. wed. J. V. D. WERFF.

NB. *De affaires zullen op denzelfden voet continueren.*

** Heden avond overleed, na een langdurig lijden, mijne waarde echtgenoote, EKE TJEPKES HIEMSTRA, in den ouderdom van nog geen twee-en-dertig jaren, mij nalatende drie jonge kinderen. Ik verzoek, dat mijne vrienden, dit voor bekendmaking van dat droevig verlies aannemen, en mij van rouwbeklag te verschonen.

DOCKUM, E. J. SCHULTS.
den 6 Augustus 1815.

** Het dochtertje, over welks geboorte wij ons op den 18den der vorige maand zoo hartelijk verblijden, stierf heden tot onze smert.

TERNAARD, den J. M. VAN DE VELDE,
8 augustus 1815. *med. doct., heel- en vroedm.*

** Het heeft den Almagtigen God behaagd, mijn tedergeliefde echtgenoote, BAUKJE RINSES, aan een verval van krachten, op den 9den dezer, het tijdelijke met het eeuwige te doen verwisselen, in den hoogen ouderdom van 83 jaren, na eene genoeglijke echtverbindtenis van bijkans 60 jaren, nalatende 6 kinderen, 25 kinds-kinderen en 19 kinds-kinds-kinderen. Ik betreur in haar, eene waardige echtgenoote, en de kinderen eene zorgdragende moeder. Stil, wensch ik in het bestuur der Voorzienigheid te berusten, te meer, daar ik op grond van het Evangelie mag hopen, dat zij in eene eeuwige gelukzaligheid is overgenomen.

Dit dient ter bekendmaking aan vrienden en bekenden.

CORNJUM, den DOEDE DOEDES DE JONG.
10 Augustus 1815.

BEURS-PRIJS DER EFFECTEN.
Amsterdam, den 8 Augustus 1815.

Holland,	Werkelijke Schuld . .	2½ pCt.	42	à	4[illegible]
	Uitgestelde Schuld . .	—	4½	à	4[illegible]
	Restanten uitgestelde Schuld .		2½	à	[illegible]
	Kansbilletten		21¼	à	2[illegible]
	Domein-rescriptien . .	4	83¼	à	84
	Bons van het Syndikaat				
	6de serie . .	5	98¼	à	99
	Dito . . 7de serie .	5	96¼	à	97
	Dito . . 8ste serie .	5	94¼	à	95
Frankrijk,	Tiers Consolidés .	5	69	à	
	Certificaten van dito .			à	
Engeland,	geconsolideerde .	3	58¼	à	58
Rusland,	bij *Hope en Comp.*	5	68¼	à	68
Dito	Coupons . . .		66	à	66
Pruissen,	bij de wed. *Uberf. en Serr.*	5		à	
Saxen,	bij *Braunsb. en Comp.*	5	96	à	96
Spanje,	neg. bij *Hope en Comp.* 1807	5½	28¼	à	28
Dito	Coupons . .		9¼	à	10
Weener bank	bij *Goll en Comp.*	5		à	
	dito . .	4		à	
	Certific., bij *Goll en Comp.*	2½		à	
Italiën	Monte Napoléon . .	5	48¼	à	49
Napelsche	Certificaten . .	5	47¼	à	48
Zweden,	bij *Hogguer en Hasselgr.*	6	24	à	26
Dito	Coupons . .		14¼	à	15
Deensche	Kroon . .	4	42	à	44
Amerika,	bij *Hope en Comp.*	5½	96¼	à	96
	bij *Staphorst* . .	5½	81¼	à	8[illegible]

M. VAN DER VEEN EN ZOON, Kooplieden in de Witte Beer te Leeuwarden, adverteeren by deze aan hunne Slyters, dat de gewone BAAI-TABAK één stuiver per pond is afgeslagen; en dat hunne gewone KROL TABAK met de Baai in prys gelyk is gesteld.

LEEUWARDEN, den 11 Augustus 1815.

De STRANDVONDER van het Eiland Ameland, zal, op MAANDAG den 21sten AUGUSTUS 1815, des morgens ten 9 uren, aan het Pakhuis te Hollum, op Ameland, ten overstaan van den griffier E. R. NIEUWENHUIS, publiek by contant geld, aan den meestbiedenden doen verkoopen:

8 Stuks ZEILEN in zoorten, 1 nieuw ANKER-TOUW, 2 zwaare ANKERS, 1 WERP-ANKER; voorts Stag en Wandt, lopend Touwwerk, Trosfen en Lynen in zoorten, een Vriesche JOL, benevens eenige Koks-Gereedschappen en een parthytje Rondhout.

Zynde alles zoo goed als nieuw, en geborgen van het gestrande SMAKSCHIP, *DE VROUW HENDRIKA.*

AANBESTEEDING.

Men presenteert aan den minstaannemenden aan te besteeden: De ARBEIDSLONEN van het maken van een nieuw OVENHUIS, op het vierkant van de Oven van het Tigchelwerk, te Dronryp, genaamd *DE OORELST*, en het doen van zoodanige meerdere REPARATIEN, als zullen aangewezen worden.

Die daar aan gading maakt, vervoege zich, op DINGSDAG den 22sten AUGUSTUS 1815, des namiddags ten twee uren, in de Herberg *de Posthoorn*, te Dronryp, alwaar de aanbesteeding zal geschieden; zullende het Bestek en de Conditien acht dagen te voren ter lezing liggen by *AUKE KLOMP*, op de Nieuwestad, te Leeuwarden, en in de Herberg voornoemd.

)o( )o( )o(Alzoo de heer FREDERIK SEMLER, Koopman in WYNEN, als Vrywillige Jager van het Heerenveen is vertrokken, na alvorens de nodige orders op zyne zaken te hebben gesteld. Wordt by deze geadverteerd; dat deszelfs WYN-AFFAIRES op denzelven voet blyft continueeren, met verzoek van begunstiging, onder belofte van eene prompte en civiele bediening.

)o( )o( )o(Men vervolgt by Boelgoed te verkoopen, voor de STADS BANK van LEENING te Leeuwarden, op MAANDAG den 14den AUGUSTUS 1815, Mans- en Vrouwen KLEEREN, Namiddag Bonten, Neteldoek, Linnens en Manchester. DINGSDAG namiddag en WOENSDAG, Zilver en Goud, dito Horologien. DONDERDAG fraaije Bedden en Beddegoed, Koper en Tin, Bakkers Platen en Doofketel; verders Porcelein, Delfsgoed en Boeken.

)o( )o( )o(De DIAKENEN der Nederduitsche Hervormde Gemeente te Leeuwarden, zyn voornemens, op WOENSDAG den 23sten AUGUSTUS e. k., aan den minstaannemenden te besteeden: Zeventig Schuiten LUXTER-HOEKSTER BAGGELAAR. — De Gegadigden worden op voorschreven tyd uitgenodigd, des namiddags ten 2 uren, in het Diakonie-Huis aldaar, en verzocht hunne Monsters mede te brengen.

J. W. BROUWER, *Preses.*

)o( )o( )o(De VOOGDEN der Stads Armenkamer te Leeuwarden, zullen, op ZATURDAG den 26sten AUGUSTUS 1815, des morgens ten 10 uren, ten huize van de kastelein *J. V. VELLINGA*, op Bergumerdam aanbesteeden: De Leverantie van ongeveer 130 Schuiten BAGGELAAR TURF, op Conditien als dan voor te lezen; moetende de Gegadigden de Monsters mede brengen.

De ARMVOOGDEN van de gemeente Ternaard, gedenken op WOENSDAG den 23sten AUGUSTUS 1815, des namiddags ten twee uren, ten huize van *ANDRIES OEDZES BROUWER*, te Dockum, aan de minstaannemende te besteeden:

De leverantie van ongeveer twintig schuite BAGGELAAR TURF.

Wie hier aan gading maakt, kome op tyd en plaatze voornoemd, met hare Monsters, en neme aan op dan voor te lezen condities.

De VOOGDEN der algemeene Armen van Harlingen, zullen op aannemelyke conditien, op den 31sten AUGUSTUS aanstaande, aanbesteden: Het leveren van ruim zestig schouw BAGGELAAR TURF.

De gegadigden vervoege zich op voorschreven dag, des voormiddags ten 11 uren precies, aan het Armhuis aldaar.

B. B. By PETRUS BRUNGER, te Workum, zyn te bekomen allerbeste ENGELSCHE SMEED-KOLEN, benevens SLYPSTEENEN, in zoorten, alles tot een civiele prys.

)o( )o( )o(De DIAKENEN van de Gereformeerde Gemeente te Dockum, gedenken, aan den minstaannemenden te besteeden: Het leveren van circa Twintig Schuiten BAGGELAAR TURF. Wie hier aan gading maakt, kome, op DONDERDAG den 17den AUGUSTUS 1815, des namiddags ten 2 uren, op de Kerkkamer aldaar, en neme aan op alsdan voor te lezene conditien.

)o( )o( )o(Met permissie van de heer SCHOUT van de gemeente Stiens, gedenkt de kastelein *L. S. VONK*, aldaar, op ZATURDAG den 19den AUGUSTUS 1815, des namiddags ten twee uren, te laten VERHARDDRAVEN? Een ZILVEREN gemonteerde ZWEEP, door Paarden van drie jaren oud, en mits die geen Zweep of Prys gewonnen hebben, en verders tot genoegen der Keurmeesters.

)o( )o( )o(Met consent van de Burgemeesteren der Stadt Sneek, gedenkt de kastelein *Bouwe Tyses*, in de Plantagie, buiten de Noorderpoort, aldaar, te laten verzeilen: twee ZYDENE GESCHILDERDE VLEUGELS met zyn toebehoren, een van Jagten van 24½ voet en daar onder, en een van Booten, zonder bepaling; op DONDERDAG den 17den AUGUSTUS aanstaande, precies ten 1 uur.

Allen, welke iets hebben te pretenderen of schuldig zyn op en aan de Nalatenschap van wylen ANDREAS BRENNIKMEIJER, in leven Koopman te Sneek, gelieven daar van opgave en betaling te doen voor den eersten NOVEMBER 1815, aan den Koopman *BEEREND BRENNIKMEIJER*, te Sneek, als toeziende Voogd over des overledens minderjarige Zoon.

(§) (§) (§) Een JONGELING van de Gereformeerde Godsdienst, kunnende Lezen, Schryven en wat Cyfferen, en goede attestatie kunnende produceeren, een dienst als BEDIENDE van stonden aan begeerende; adresseere zich, het zy in persoon of met gefrankeerde brieven, ter nader onderricht by den koopman *A. du PON*, op den Wirdumerdyk, te Leeuwarden.

Te LEEUWARDEN, by de weduwe D. R. SMEDING en M. KOON

TOT DE

LEEUWARDER COURANT.

VRYDAG, den 11 AUGUSTUS 1815.

In zulk een wel ingerigt zamenstel van wetten en inrigtingen erkenden de leden der Commissie uit de zuidelijke provincien spoedig de gronden hunner aloude gesteldheid, de beginselen hunner aloude vrijheid en onafhankelijkheid, en het heeft weinig moeite gekost Sire! deze Grondwet te wijzigen en te schikken, naar de behoeften van twee volkeren, die eenmaal tot hun ongeluk, en dat van geheel Europa gescheiden, niets meer ter harte hebben, dan zich na ter bevordering van eigen welvaart en aller volkeren waar belang door eenen onverbreekbaren band te vereenigen.

Daartoe bepaalde zich onze taak: ten grondslag van onze werkzaamheden die eerste wet, en hare welmeenende en vaderlijke bedoelingen genomen hebbende, zoo hebben wij de algemeene beginselen en bijzondere bepalingen daarin voorkomende, geleidelijk nagegaan.

Wij hebben getracht, Sire! in uwen geest intedringen, en aan de Staatswet, naar welke uw schoon Rijk zal bestierd worden, dat kenmerk van regtvaardigheid en algemeene welwillendheid te geven, dat men in alle uwe gevoelens telkens wedervind.

Verre was van ons de trotsche waan in alles te willen voorzien, alles te regelen, en wij hebben aan de ondervinding van lateren tijd ook haar deel ter volmaking van dit werk gelaten; dikwijls hebben wij alleenlijk de fondamenten gelegd, waarop uwe wijsheid door andere raadslieden en den tijd zelven voorgelicht, de inrigtigen vestigen zal, welke nu meer aangewezen, dan daargesteld zijn, en daarna zonder schadelijke overhaasting, maar tevens zonder onnoodig dralen opgetrokken het gebouw volmaken zullen, waarvan wij de omtrekken geteekend, de gronden gevestigd hebben.

Bij de verdeeling van het Rijk hebben wij voor de Noordelijke provincien die der eerste Grondwet behouden, en alzoo aan elke provincie hare oude grenzen met weinige veranderingen, die haar belang zelve kenschetst, teruggeven. Gelijk belang heeft ons bewogen, voor de Zuidelijke provincien eenen tegengestelden grond aan te nemen, en de uitgestrektheid der tegenwoordige departementen te behouden, met verandering alleenlijk van de benamingen, (art. 2.). Een tijdverloop van meer dan 20 jaren heeft tusschen de ingezetenen der departementen betrekkingen daargesteld, welke men niet kan los scheuren, zonder ontallijke belangen te kwetsen, en eene verwarring te weeg te brengen, even moeijelijk voor de regering, als onnut, ja schadelijk voor de ingezetenen zelve.

Wij hebben den rang der provincien bepaald, zoo als die vóór hare scheiding bestond, ten tijde van *Karel V.*

De provincie Luxemburg, welke den tijtel van Groothertogdom voert, en die voor Uwe Majesteit en deszelfs Huis de plaats der voorige Duitsche Staten bekleedt, is voor het Rijk eene zeer belangrijke aanwinst. Wij weten, Sire! dat verdragen, tusschen de leden van uw vorstelijk geslacht gesloten, aan den tweeden uwer Zonen bepaalde regten op de Nassausche Staten gewaarborgd hebben; maar wij geloven, Sire! dat aan de Staten-Generaal moet worden overgelaten, om, hetzij bij wege eener overgifte van domeinen, of op eenige andere wijze, daaromtrent de vergoeding voor te stellen, welke het meest geschikt zijn zal, om te voldoen aan het geen de billijkheid eischt en de erkentenis der natie voorschrijft. Wij verstouten ons nog, Sire! den wensch te uiten, dat, met overeenstemming uwer Bondgenooten, zoodanige schikkingen gemaakt worden, door welke het Groothertogdom Luxemburg, nimmer en in geen geval kan ophouden een gedeelte van het Koningrijk uit te maken; deze wensch is gegrond op het belang van den Staat, maar niet minder op dat van Europa zelve.

Al de waarborgen, welke bij de eerste Grondwet aan de persoonlijke vrijheid en het rustige bezit der eigendommen gegeven waren, zijn ook in het nieuw Ontwerp te vinden, en wij hebben niet noodig gehad veel daarbij te voegen.

Alle willekeurige gevangenneming is verboden, (art. 168.)

Vorderen gewigtige bedenkingen eene politieke aanhouding, binnen drie dagen moet dan de aangehouden persoon aan den regter worden aangegeven, (art. 169.)

Niemand wordt, tegen zijnen wil, aan den dagelijkschen regter onttrokken, (art. 167.)

De onregtvaardige straf van verbeurtverklaring blijft afgeschaft, (art. 171.)

Alle vonnissen worden in het openbaar uitgesproken (art. 174): de, in burgerlijke zaken te vellen, moeten de gronden inhouden, op welke zij berusten (art. 173): in criminele vonnissen moet de misdaad met alle hare omstandigheden, en de wet, die den grond tot veroordeeling oplevert, uitgedrukt worden, (art. 172.)

Niemand mag van zijn eigendom ontzet worden, dan, wanneer het algemeen belang zulks vordert, en tegen eene billijke schadeloosstelling, (art. 164.)

De woning van elk onderdaan des Konings is hem een veilig verblijf, (art. 170.)

De wet erkent en regelt op eene voegzame wijze het regt van elk ingezeten, om zijne belangen bij 's Lands regering in te brengen, (art. 161.)

Zij gedoogt geene voorregten in het stuk der belastingen, (art. 198.)

Des Konings onderdanen zijn, zonder onderscheid van geboorte of godsdienstige begrippen, tot ambten en bedieningen bevoegd, (art. 11 en 198.)

Tot de hoogere posten zijn alleenlijk verkiesbaar ingezetenen geboren uit ouders, binnen het Rijk gevestigd (art. 8); maar tot alle andere kunnen ook zij geroepen worden, die door wetduiding of naturalisatie voor Nederlanders gehouden worden. Het gastvrije Nederland toch zal, bij voortduring, bescherming en hulp verleenen aan allen, die, door deszelfs zachte wetten en vaderlijke regering gelokt, zich in hetzelve nederzetten; maar het regt, om over de hoogere belangen van het volk zijne stem uit te brengen en aan de besturing der gemeene zaak deel te nemen, kan aan niemand worden toegekend, die niet de liefde voor het vaderland met de eerste melk heeft ingezogen.

De vrijheid der drukpers is aan geene andere bepalingen onderworpen, dan elke andere daad der burgeren, de verantwoordelijkheid namelijk van den schrijver, drukker en uitgever, (art. 227.)

Wij hebben onder de eerste pligten van 's Lands regering gebragt de zorg voor het openbaar onderwijs; hetzelve toch verspreidt bij alle klassen der maatschappij nuttige kennis, en bij derzelver beschaafde standen die liefde voor de wetenschappen en fraaije letteren, welke het leven veraangenamen, een gedeelte van den waren volksroem uitmaken, en met de welvaart zoo wel als met de zekerheid van den Staat in een waarlijk belangrijk verband staan, (art. 226.)

In weinige landen is zoo veel voor de onvermogenden gedaan, als in het onze; men zoekt vergeefs elders zoo veel gestichten, waar de grijsaard eene rustplaats, de zwakke hulp en bijstand, en de jeugd kosteloos onderwijs vinden kan. Het levendig belang, dat Uwe Majesteit in die gedenkteekenen van voorvaderlijken godsdienst, christelijke liefde en weldadigheid stelt, is bij de Grondwet aan alle onze Koningen voorgeschreven, (art. 225.)

Bij hetzelve is eindelijk het dierbaarste van alle regten verzekerd, de vrijheid van geweten, (art. 190.)

Wij durven ons vleijen, Sire! dat deze onderscheidene bepalingen aan uwe edele bedoelingen beantwoorden.

De steden, distrikten en dorpen rigten hunne huishouding naar elks plaatselijke gesteldheid in, mits maar het algemeen belang daarbij niet worde uit het oog verloren. De plaatselijke regeringen besturen als goede huisvaders; maar hunne bijzondere huishouding maakt een gedeelte van de algemeene uit; zij moeten dus dezer belangen niet kwetsen, (art. 155.)

De Staten der provincien keuren de begrooting der plaatselijke uitgaven goed, (art. 156.) De algemeene regeling neemt daar van (des noods) kennis en beschikt daaromtrent, zoo als het algemeen welzijn vordert, (art. 159.) Zij schorst en stelt buiten werking alle de handelingen der plaatselijke regeringen, welke tegen de wetten en het algemeen belang aandruischen, (art. 166.)

De gemeenten ten platten lande zullen hunne oude, of later afgebakende scheidingen behouden, of ook geheel nieuwe verkrijgen; hunne oude en bestaande of geheel nieuwe benamingen aannemen, naar mate de omstandigheden en het plaatselijk belang zulks medebrengen. Dit alles, zoo wel als de wijze, waarop het bestuur zal geregeld worden, wordt bij reglementen bepaald, door den Koning vast te stellen, na ingenomen advies van de provinciale Staten der plaatselijke regeringen of bijzondere commissien, zamengesteld uit de leden, die met de plaatselijke aangelegenheden bekend zijn en daarin belang hebben, (art. 132 en 154.)

Wij hebben straks het goede aangestipt, door het bestuur der provinciale Staten in vroegere dagen tot de algemeene welvaart bijgebragt. Van alle bemoeijenis met de grootere belangen van den Staat ontslagen, zal hun bestuur nog nuttiger zijn. Tallooze inrigtingen, openbare werken van het grootste belang en de steeds bloeijende welvaart van vroegere dagen hebben, zoo in de Noordelijke als Zuidelijke provincien, de nuttige strekking van zulk een bestuur bewezen, en met weêrzin had men deszelfs vernietiging daargesteld gezien. Door verlichte mannen in een naburig land, alwaar zulke regeringen niet zeer algemeen bekend waren, boven alle andere wijze van bestuur aangeprezen, zal hetzelve in ons zamenstel van regering een heilzaam en doelmatig middel zijn, om de gehechtheid en den eerbied voor de wetten aan te kweeken, welke zoo veel te vaster kleven, naar mate zij meer op ernstig vertrouwen gegrond zijn. In uw hart toch, Sire! kunnen die heilloze staatsregelen niet opwellen, welke het belang des Vorsten van dat des volks afscheiden, en alzoo het heil en de kracht miskennen, dat door derzelver standvastige en naauwe vereeniging alleen wordt daargesteld.

De Staten zullen de behoeften en nooden hunner provincien en de redelijke begeerten van des Konings onderdanen ter zijner kennis brengen, (art. 151.)

Belast met de inwendige huishouding hunner provincien, maken zij, onder 's Konings goedkeuring, de noodige bepalingen te dien aanzien, (art. 146.)

Zij deelen naar bepaalde regelen de beheering van den waterstraat (de bruggen en wegen daaronder begrepen) met een bestuur, aan het welk de vorige Grondwet, om de belangrijkheid der zaak, zeker constitutioneel bestaan gegeven heeft, hetwelk ook wij behouden hebben, (art. 215 en 225.)

Voor het overige behooren alle takken van het provinciaal bestuur tot de bemoeijenis der Staten; maar het getal der leden moet uit den aard der instelling aanzienlijk zijn; zij kunnen dus niet altijd vergaderd blijven; en noemen daarom, tot uitvoering van dat gedeelte van hun gezag, hetwelk eene dagelijksche zorg en een steeds voortdurend toezigt vordert, eene vaste commissie uit hun midden, die, wegens hare daden aan hen verantwoordelijk is, (art. 158.)

De vergadering der Staten, zoo wel als die van hunne gedeputeerden, heeft tot haren voorzitter eenen commissaris, door den Koning benoemd, en die tevens belast is met de zorgen voor de belangen der provincien, voor die der algemeene regering en alzoo voor de rigtige uitvoering der wetten, (art. 137.)

Door deze tusschenkomst wordt de Koning, als Opperbestuurder van het geheel, op eene regelmatige wijze onderrigt van alles, wat deszelfs vaderlijke bezorgdheid noodig heeft te weten; deze ambtenaar kan alzoo, door de ware beweegredenen van vele bepalingen op te geven, welker doel ligtelijk zou kunnen miskend worden, een nuttig verband daarstellen tusschen de hoofden der departementen van algemeen bestuur en de Staten.

Bij de eerste Grondwet waren geene vaste bepalingen omtrent de zamenstelling der provinciale Staten gemaakt; naderhand is die zamenstelling voor elke provincie bij een reglement geregeld, hetwelk met Uwer Majesteits goedkeuring is bekrachtigd. Bij die reglementen zijn in het oog gehouden de oude inrigting, in de Vereenigde Nederlanden te voren bestaan hebbende; en zij bevatten niets, dat met de Belgische gesteldheid strijdig is. Wij hebben het nuttig geacht, dat de bestanddeelen der Staten in de Grondwet zelve vervat wierden, (art. 29.)

De edelen, welke zich al of niet tot ridderschappen kunnen vereenigen (art. 131); de steden, en het platte land nemen deel aan het provinciaal bestuur in eene

(*Het vervolg op de kant dezer bladzijde.*)

evenredigheid, welke naar het belang van elke provincie kan geregeld worden (art. 129): alleen het beginsel staat vast, en is overal gelijkvormig; al het overige verschilt naar de plaatselijke aangelegenheden, en kan door Uwe Majesteit, naar hetgeen de ondervinding leeren zal nuttig te wezen, worden gewijzigd. Hoe gelukkig is niet het volk, dat in het vormen van zijnen Staat zich niet behoeft te wagen aan eenen schadelijken spoed, noch zich overgeven aan eene geheel blinde toekomst, maar met het volste vertrouwen aan zijnen Koning de zorg kan overlaten, om de algemeene staatswetten aftewerken en te volmaken!

Wij hebben echter begrepen, Sire! dat er eindelijk een tijd moet geboren worden, na welke de gestadige begeerte ter verbetering niet behoorde te worden ingewilligd, daar de vastheid en zekerheid van hetgeen goed bevonden is, verkieslijk is boven de ijdele pogingen om zonder ophouden naar volmaaktheid te streven. Wij hebben daarom vastgesteld om de reglementen, door Uwe Majesteit bekrachtigd, voor zoo verre het stemregt en de zitting in de vergaderingen, dat is de beoefening der politieke regten, betreft, na een tijdverloop van tien jaren, als een deel der Grondwet te doen beschouwen, (art. 7.)

De verkiezing der leden van de Staten-Generaal is ook bij het nieuwe ontwerp aan de provinciale Staten verbleven; daar deze toch middelijk of onmiddelijk door de natie zelve verkozen worden, zoo zoude het geheel overtollig zijn een ander kies-kollegie, ten gemelden einde, op te rigten. Het is bovendien geheel overeenkomstig met den geest der Grondwet, die, zonder aanleiding te geven tot alle de ongelegenheden van eigenlijk gezegde volks-vergaderingen, alle de gestelde magten als schakels van eene gemeene keten beschouwd, door van de eene tot de andere af te dalen; zelfs eindelijk tot de lagere standen der maatschappij, welke, hoezeer een gering gedeelte in de vervulling der behoeften van den Staat bijdragende, echter belang hebben in de nationale vertegenwoordiging, (art. 133, 134.)

Ten aanzien van het getal der leden, door elke provincie tot de vergadering der Staten-Generaal te benoemen, heeft eenig verschil van gevoelen plaats gehad. Sommige leden der commissie waren van meening, dat daartoe de bevolking als de eenvoudigste, billijkste en zekerste grond in aanmerking komen moest, en bragten vele redenen en voorbeelden bij tot staving van dit gevoelen, anderen dachten, dat de juistheid van dezen grond, en vooral ook deszelfs toepassing, op de vereeniging onzer provincien met klem kon worden tegengesproken, en er wierd wijders aangemerkt dat de buitenlandsche bezittingen, welke de noordelijke provincien tot moederland hebben, de uitgebreidheid van den handel daaruit geboren, en de millioenen inwoners onder hare regering levende, niet gedoogden den grondslag voor de vertegenwoordiging, enkel in de Europeesche bevolking te zoeken; eindelijk, dat het enige middel tot vestiging van eene opregte, en altoosdurende vereeniging tusschen de twee gedeelten van het Rijk was een geheel gelijke vertegenwoordiging van beiden. Met dit gevoelen heeft zich de meerderheid vereenigd.

Het getal van leden uit elke der noordelijke pro[vin]cien is hetzelfde gebleven: dat der zuidelijke is op [een] billijke wijze, en in evenredigheid zoo van he[t ge]tal der ingezetenen, als dat der gedeputeenden, [die] welke zij reeds waren vertegenwoordigd, gesegel[d] (art. 79.)

Dan er is een ander deel der Staten Generaal, Si[re!] hetwelk wij meenen dat niet behoort te worden afg[e]wisseld. De vergrooting van den Staat, de rang di[e] dezelve onder de Volken van Europa bekleedt, de ve[r]schillende bestanddeelen, waaruit dezelve is samen[ge]steld, deszelfs meer ingewikkelde belangen maakten [h]et pligt met de ondervinding te rade te gaan.

Ten einde dan alle overijling in de raadpleging[en] voortekomen, in moeijelijke tijden aan de driften he[il]zame palen te stellen, den Troon te omringen d[oor] een bolwerk, waar tegen alle partijen afstuiten, [en] de natie eene volkomen zekerheid te waarborgen

(*Het vervolg op bladzijde twee.*)

den wij het nuttig, Sire! op het voorbeeld van magtige Rijken en bloeijende Gemeenebesten, de vertegenwoordiging des volks in twee kamers afte[d]eelen; wij hebben te dezen aanzien echter geene vreemde instellingen nagevolgd, welke met onze zeden niet waren overeen te brengen; wij hebben de gronden en wijziging dezer instelling gezogt in het wezenlijk doel van dezelve.

Aan de afdeeling der Staten-Generaal, daargesteld, met oogmerk om driften en dwalingen van het oogenblik tegen te gaan, is niet toegekend het regt om eenige voorstellen te doen; zij behoort enkel lijdelijk te wezen, en bepaalt zich alzoo tot de aanneming of verwerping der voorstellen aan haar gezonden. Voorzigtigheid en wijsheid zijn de groote vereischten in hare leden, de ontworpen Grondwet vordert een ouderdom van 40 jaren.

De grootste waarborg, welken zij aan den Staat kan geven, is het groot belang, dat zij zelven bij het algemeen welzijn hebben; zij worden daarom gekozen uit hen, die door diensten aan den Staat bewezen, door hunne geboorte, of door hun vermogen tot de aanzienlijkste van den lande behooren. Niets is er bijna, wat elk mensch krachdadiger zoekt te handhaven, dan persoonlijke achting en aanzien, en de herinnering en de belooning der diensten door hem bewezen; hartelijk dus moet de verkleefdheid zijn aan het Vaderland, van hen, die het aanzien, dat hij geniet, verschuldigd is aan eenen naam dien zijne voorouders door werkelijke diensten aan het vaderland, veredeld hebben. De bezitters van een groot vermogen, in vaste goederen gevestigd, aan den Staat verstrekt, of nuttiglijk in den handel aangelegd, zullen buiten twijfel zorgvuldiglijk waken, dat geene bron van algemeene welvaart worde gestopt of uitgedroogd.

Om hun eene nuttige onafhankelijkheid te bezorgen, hebben wij voorgedragen, dat zij voor hun leven zullen worden aangesteld. Hunne benoeming staat geheel aan den Koning. De geest der monarchie en het belang der natie vorderen dit om strijd; daardoor bekomt de Vorst op de eerste standen der maatschappij eenen invloed, welks nut zich allerwege verspreidt. Wij hebben ons steeds ten vasten regel uitgekozen, de Grondwet overeen te brengen met den waren aard eener gematigde monarchie, (art. 80.)

De Koning zendt de voorstellen, welke hij in den Raad van State heeft doen overwegen, aan de kamer, welke door de provinciale Staten verkozen is, (art. 106) deze onderzoekt dezelve, en brengt ze bij aanneming in de eerste kamer, welke op gelijke wijze de zaak onderzoekt, (art. 109;) deze kamer ontvangt en overweegt mede de voorstellen door de tweede kamer aan den Koning gedaan; nimmer stelt zij zelve iets voor, (art. 114 en 115.)

Zoo zij zulk een voorstel aanneemt, zendt zij het aan den Koning, die hetzelve aanneemt of verwerpt, (art 116)

Veelal zal deze kamer bij het afslaan van eenig voorstel der andere, aan den Koning besparen de oefening van een heilzaam en hoogstnoodzakelijk regt, maar het welk toch door eene te veelvuldige herhaling het onderling vertrouwen zou kunnen deeren, welks behoud zoo nuttig voor de Vorsten, zoo heilzaam voor de volkeren is. Overigens is de wet steeds het uitvloeisel van het gemeen overleg des Konings en der beide kamers van de Staten-Generaal, (art. 119.)

In vele onzer provincien, bijzonder in de noordelijke, hadden de gezamenlijke burgers een niet onbeduidend aandeel in de besturing der zaken, door de wijze zelve, op welke de verschillende regerings-kollegien op zich zelve en onderling waren gewijzigd, deze deelneming bevorderde den publieken geest, dien grooten springveer van alle besturen, welke eene vertegenwoordiging ten grondslag hebben. 's Lands regering bekomt meer kracht, en wordt beter gehoorzaamd, wanneer zij de beweegredenen van hare wetten en bepalingen open legt, en het doel der opofferingen welke zij vordert, en der krachten welker inspanning zij begeert, doet kennen. Verscheide voorbeelden strekken ten bewijze, welk groot vermogen het gouvernement verkrijgt, wanneer de gehechtheid des volks aan de bevolen maatregelen voortvloeit uit beredeneerde overtuiging.

Wij hebben gemeend, dat deze belangrijke voordeelen best verkregen en bewaard wierden in het openlijk vergaderen der tweede kamer, onder zoodanige bepalingen nogthans, als geschikt zijn ter wering van alle misbruik en tot het tegengaan van eene verkeerde strekking, (art. 108.)

Om de ware reden van eenig voorstel met kracht te doen ontwikkelen en de heilzame inzigten van het gouvernement naar waarde te doen kennen en beoordeelen, om gelegenheid te geven tot het daarstellen van doelmatige wijzigingen, zoo zullen de hoofden der departementen van algemeen bestuur, tot beide de kamers der Staten-Generaal toegang hebben; de bevoegdheid echter om de vergadering voortelichten, geeft hun geen recht van stemmen, (art. 91.)

Er zijn bij de Grondwet eenige bepalingen gemaakt, omtrent de wijze van raadplegen, welke in den eersten opslag beter bij een reglement van orde schijnen te kunnen worden geregeld, dan wij hebben aan dezelven een des te grooter gewicht gehecht, naar mate wij overtuigd werden van het nut eener gestadige en onderlinge verhouding, tusschen de leden der vergadering uit de verschillende oorden van het Rijk te zamen gevloeid, en tevens van het daarstellen eener gemakkelijke wijze, om aan allen de ware gronden en de tederste bedenkingen te doen kennen, welke ter aanneming of verwerping van eenig voorstel leiden kunnen, (art. 107.)

Het is ter behouding van de volmaakste eensgezindheid, dat wij de onderscheiden formulieren hebben voorgeschreven, welke in de gestadige wisseling der kamers en onderling en met het Gouvernement moeten worden gebezigd.

Wij achten het voor onnoodig, Sire! de redenen optegeven, die ons bewogen hebben, tot het voorschrijven van de onderscheiden eeds-formulieren. Uwe Majesteit heerscht over een volk, dat voor den eed eenen heiligen eerbied voedt, denzelven nimmer ligtvaardig aflegt, maar getrouwlijk nakomt.

De gronden tot opbouw der regterlijke verordeningen in de eerste Grondwet gelegd, waren grootendeels overeenkomstig met de oude Hollandsche instellingen, en weken niet wezenlijk van die der Belgische provincien af. Wij hebben dezelve behouden.

banken van eersten aanleg, raad met meest... twistende partijen geplaatst, (art. 134.) Een ... hooger beroep, spreekt regt over een of meer ... cien, (art. 182.)

Een opperste geregtshof heeft het toezigt over de handelingen van alle regterlijke kollegien, en is bekleed met zoodanig gezag, als de wet aan hetzelve na der zal toekennen, (art. 180.)

De vervolging en de bestraffing der misdaden is in elk regtsgebied toebetrouwd aan regters, die ook in burgerlijke geschillen uitspraak doen, en alzoo maakt deze hunne dubbele betrekking eene te groote hrelling tot strengheid, welke door eene uitsluitende oefening van het strafregt welligt bij hen zoude kunnen geboren worden.

Een hoog militair geregtshof, uit regtsgeleerden en krijgslieden zamengesteld, is bestemd om de vonnissen der krijgsraden na te gaan, en zelve de regtsmagt, door de wet aan hetzelve toe te kennen, te beoefenen, terwijl zeer belangrijke bedenkingen ons hebben doen besluiten de kennisneming van alle misdaden, door het krijgsvolk begaan, aan die regtbank op te dragen, (art. 186.)

Voorts zullen de bepalingen van het burgerlijk en lijfstraffelijk regt, van de regten des koophandels en het beleid en het zamenstel van het justitie-wezen, voor het geheele Rijk, in algemeene wetboeken vervat worden, (art. 163)

De onafhankelijkheid der regters is gewaarborgd; zij worden op eenen vasten en wettiglijken voet bezoldigd, door den Koning benoemd, en wel de meeste hunner voor hun leven, op voordragt der provinciale Staten, of van de tweede Kamer der Staten-Generaal, (art. 126, 182 en 183.) Ziedaar, Sire! de gronden van een stelsel, hetwelk door Uwe Majesteit overwogen, en door de Staten-Generaal aangenomen, eene nieuwe weldaad voor dit volk wezen zal.

Al wat in de eerste Grondwet betrekkelijk de verdediging van den Staat bepaald was, hebben wij ook hier overgenomen.

Eene vaste en duurzame krijgsmagt zal, als het ware de voorhoede der Natie zijn, (art. 204.)

Eene militie, wijsselijk geregeld, zal steeds gereed zijn, om ter verdediging van het Vaderland toetesnellen, (art. 206 en 212)

De geheele Natie eindelijk in schutterijen vereenigd, zal, (is het nood) hare vrijheid en onafhankelijkheid tegen eenen vijand weten te verdedigen, (art. 213.)

Het is ons verder nuttig toegeschenen, eenige bepalingen der onlangs gemaakte wetten op de militie, in de Grondwet overtenemen, daar zij aan den Staat de diensten verzekert, welke deze regt heeft te vorderen, en aan de ingezetenen de opvolging van vaste en onwrikbare voorschriften toezegt, en hen alzoo behoedt tegen willekeurige en ondoordachte maatregelen.

Bij het regelen van dezen heiligen pligt, hebben wij ons twee der belangrijkste tijdperken onzer geschiedenis verlevendigd! *de bevrediging van Gent*, welke de ongelukkige scheiding der zeventien provincien voorafging, en de *Unie van Utrecht*, dien eersten grondslag van nationale onafhankelijkheid, de bron van zoo veel roems en voorspoed. Eenmaal zal onze nakomelingschap met eene edele trotschheid terugzien op die gedenkwaardige dagen, toen Hollanders en Belgen, nog niet geheel tot eenen Staat vereenigd, maar door onderlinge liefde en achting naauw verbroederd, onder de standaarden Uwer dappere Zonen, gewedijverd hebben met de geoefendste krijgsbenden, op de oevers van de Sambre en de vlakten van Waterloo, op die schoone dagen, toen zij waardig, om onder het geleide van Nassau's heldenkroost te strijden, de achting uwer Bondgenooten, den welverdienden roem en onverwelkbare lauweren verwierven, welke de heilige onderpanden zijn van den moed en ijver, waarmede zij ten allen tijde zullen gereed zijn, om hun Vaderland, hunnen Koning en eene Grondwet, welke onder zulke gunstige voorteekenen wordt daargesteld, met hun bloed tegen allen aanval te beschermen. Alzoo zal de onafhankelijkheid eens volks, waardig om vrij te wezen, en aan het hoofd hebbende een geslacht, waarin wijsheid en heldenmoed erfgoederen zijn, door zijne naburen steeds geëerbiedigd worden.

De Vorsten van uw Huis, Sire! zullen zekerlijk met wijze behoedzaamheid gebruik maken van het regt om oorlog te verklaren: dit regt is in eene welgeregelde Monarchie onafscheidelijk van den persoon des Vorsten; wij hebben hetzelve niet in het minste beperkt. Sire! wij mogen vrijmoediglijk aan U. M. verklaren, dat wij, in de overdenking en behandeling der regten van de kroon, nooit uit het oog verloren hebben, hoezeer de vrijheid en de regten des volks U ter harte gaan; wij zijn overtuigd, dat de ontworpen Grondwet aan den Vorst al het gezag geeft, hetwelk uit het wezen onzer regeringsvorm voortvloeit, door de uitgestrektheid van het grondgebied geboden en dat tot eene steeds werkzame en vaste bescherming van aller regten, en aller belangen vereischt wordt. Wij hebben echter gemeend hier en daar bepalingen te maken, welke wij ons verzekerd houden, dat U. M. zelve zal willen gesteld zien voor een' Monarch in latere tijden, die het ongeluk had niet geheel aan U. M. te kunnen vergeleken worden.

De onderlinge betrekkingen en verpligtingen tusschen den Koning en de Natie worden door plegtige eeden versterkt. De inhuldiging des Konings zal vergezeld gaan met al dien luister, aan zulk eene gewigtige gebeurtenis eigen; en, overeenkomstig de oude gebruiken, openlijk onder den blooten hemel, in tegenwoordigheid van eene groote schaar zijner onderdanen, zal de Koning hulde en verklaring van trouw ontvangen van de geheele Natie, en hij zal zelve met plegtigen eede zweeren de Grondwet te zullen nakomen, het geluk van zijn volk met al zijn vermogen te zullen bevorderen, en alzoo zich te zullen gedragen naar de voorbeelden, door den Stichter onzer nationale onafhankelijkheid en den eersten onzer Koningen gegeven.

De overdragt der kroon in Uwer Majesteits aanzienlijk geslacht, zoo als zij bij de eerste Grondwet geregeld was, is bij de traktaten, welke Europa bevredigd hebben, bevestigd. Wij hebben aan de gelegde gronden alleenlijk die nadere ontwikkeling gegeven, welke vereischt schenen, om, in alle gevallen, twijfelingen en uitleggingen voor te komen, welke aan de volken dikwijls zoo veel onheil hebben berokkend, (art. 14-21.)

Verschillende godsdienstige gezindheden zijn in de Vereenigde Nederlanden zamengekomen en derwaarts ...

(*Het vervolg op de kant dezer bladzijde.*)

...okt door de zachtheid der wetten en de bescherming ... regering: zij blijft dezelfde, (art. 161.)

Welligt was er geene andere bepaling noodig geweest ... had men aan Uwe Majesteit geheel kunnen overlaten om naar de inspraak des harten voor de leeraars ...n den godsdienst te zorgen. Dan, wij meenden, dat ...e Grondwet voor uwe opvolgers ten pligt moest ma... ...en uwe edele gevoelens over te nemen, en dat zij ...arenboven de verzekering geven moest, dat nooit ...nige gezindheid eene andere in de beoefening van ...ren eerdienst storen kon, door stellig te verklaren, ... de Staatswet aan allen gelijke bescherming verleent; (art. 193—198.)

Wij hebben reeds aangemerkt, Sire! dat naar ons ...zien eene staatsregeling, welke alle wettige regten ...erzekert, welker gronden geheel in de zeden en in ...e geaardheid der natie liggen, op eene grootere duur...zaamheid hopen mag, dan wanneer zij op louter bespie...gelingen gebouwd is; maar de tijd verandert en wijzigt alles, en het is ons toegeschenen, dat er groote nuttigheid was in het behouden van een middel om die veranderingen, niet op een te voren geregeld en bepaald tijdstip, maar, ingeval van gebiedende noodzakelijkheid, te kunnen verkrijgen, zonder gevaar te lopen, tot alle verkeerde nieuwigheden te vervallen, (art. 299—233.

De Grondwet voor de Vereenigde-Nederlanden had aan de commissie, die dezelve ontworpen had, opgedragen de bevoegdheid om derzelver bepalingen, ingeval van twijfeling, gedurende de drie eerste jaren na derzelver invoering, uit te leggen; wij hebben gedacht, dat de wet, die het gemeen overleg van den Koning en de Staten-Generaal uitdrukt, de meeste bevoegdheid tot zulk eene uitlegging had, daar dezelve in waarheid niets is, dan eene juiste toepassing van de Grondwet zelve.

Ten einde met behoedzaamheid en zonder schokken de veranderingen daar te stellen, welke de nieuwe Grondwet noodig maakt, heeft zij bij eenige afzonderlijke artikelen aan Uwe Majesteit opgedragen, om geleidelijk al de onderscheiden bepalingen in werking te brengen, welke zij inhoudt, en om voor de eerste reis de leden der tweede kamer van de Staten-Generaal en alle andere magistraatspersonen en ambtenaren aan te stellen, al ware hunne benoeming voor het vervolg op eene andere wijze geregeld, (art. add. 1.)

Volgens die artikelen, blijven ook in volle kracht de wetten, welke de onderscheiden gedeelten van het Rijk besturen, tot op het oogenblik, dat zij met den vereischelijken spoed, maar tevens zonder overhaasting, door andere rijpelijk doordachte wetten zullen zijn vervangen, en aldus heeft de Grondwet zich den besten steun, de magtigste hulp verschaft, welke zij erlangen kan, dat is uwe wijsheid en uw onbegrensde liefde voor het volk, (art. add. 2.)

Mogt, Sire! deze Grondwet, door uwe doorzicht gelouterd, door den tijd verbeterd, tot de welvaart van het Rijk medewerken, het geluk der natie vermeerderen, en de onderlinge liefde en genegenheid van Vorst en onderdanen aankweeken, welke, zoo vruchtbaar tot waar heil, alleenlijk het voorregt is van eenen goeden Vorst, en, onder uw bestuur en dat van uw Huis, ons de heerlijkste toekomst oplevert.

'sGravenhage, den 13den julij 1815.

Gijsbert Karel van Hogendorp, *W. van Tuijll van Serooskerke van Zuijlen*, le baron *d'Ancthan*, par procuration de mr. *Raepsaet*, *B. J. Holvoet*, *J. H. Mollerus*, *H. W. van Aijlva*, *Gendelien*, *A. J. C. Lampsius*, *Wilh. Queijsen*, le comte *de Thienne de Lombize*, le comte *de Méan*, *O. le Clercq*, *Theod. Detrenge*, le comte *de Mérode Westerloo*, *B. J. Holvoet*, *J. van der Dussen*, *Cornelis Theodorus Elout*, *F. du Fois*, *J. E. N. van Lijnden*, *C. F. van Maanen*, *E. I. Albarda*, *F. von der Duijn van Maasdam*, *de Coninck*, le comte *d'Arschot*, *J. D. Meijer*, secretaris.

Te LEEUWARDEN, by de weduwe D. R. SMEDING en M. KOON.